ARCHEOLOGIENOTA

ZEVENEKEN – UYTTENHOVE 2016

BUREAUONDERZOEK

ERFPUNT – CEL ONDERZOEK

ERFPUNT
ONROEREND ERFGOED WAASLAND

RAPPORTEN VAN ERFPUNT – CEL ONDERZOEK 16

RAPPORTEN VAN ERFPUNT – CEL ONDERZOEK 16

OPDRACHTGEVER
Bulk Architecten, Joseph Deckerslaan 2A, 2100 Deurne

PROJECT
Zeveneken – Uyttenhove 2016

PROJECTCODE AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED
2016J157

UITVOERDER PROJECT
Erfpunt – cel Onderzoek
Regentiestraat 63
9100 Sint-Niklaas

AUTEURS
Thierry Van Neste, Marjolijn De Puydt

WETENSCHAPPELIJKE BEGELEIDING
Niet van toepassing

© Erfpunt – cel Onderzoek, 2016
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Erfpunt.
Erfpunt aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.
ISSN 0778-3841
Erfpunt - cel Onderzoek
Regentiestraat 63
9100 Sint-Niklaas
Tel +32 (0)3 778 87 59
onderzoek@erfpunt.be
www.erfpunt.be
www.facebook.com/Erfpunt
https://sketchfab.com/archeologischedienstwaasland

1. BESCHRIJVING VAN DE UITGEVOERDE WERKEN

1.1. VERANTWOORDING

Ter hoogte van Zavel te Zeveneken (Lochristi) zal Bulk Architecten het bestaande polyvalente centrum Uyttenhove en een deel van de gebouwen van de Technische Uitvoerende Dienst afbreken om te vervangen door nieuwbouw. In het kader van de geplande werkzaamheden is een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem (bureauonderzoek) verplicht.

Dit onderzoek werd uitgevoerd door de cel Onderzoek van Erfpunt. Het verslag van resultaten werd opgesteld door Thierry Van Neste en Marjolijn De Puydt.

1.2. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

PROJECTCODE
2016J157

WETTELIJK DEPOT
ISSN 0778-3841

ERKENDE ARCHEOLOOG
Archeologische Dienst Waasland/Erfpunt
OE/ERK/Archeoloog/2016/00101
Regentiestraat 63
9100 Sint-Niklaas

NAAM OPDRACHTGEVER:
Bulk Architecten, Joseph Deckerslaan 2A, 2100 Deurne

VINDPLAATSNAAM:
Zeveneken – Uyttenhove 2016 (ZE – UH 16)

PROVINCIE:
Oost-Vlaanderen

GEMEENTE:
Lochristi

DEELGEMEENTE:
Zeveneken

PLAATS:
Zavel 7

TOPONIEM:
Uyttenhove

COÖRDINATEN (LAMBERT ’72):
Noord: 200026,583000 m
Oost: 116223,598000 m
Zuid: 199867,113000 m
West: 116086,856000 m

KADASTRALE GEGEVENS:
Lochristi, Afdeling 3, Sectie A, percelen 1362H, 1362K, 1362M, 1362N, 1362P, 1362R en 1362S.

Kadasterplan: zie § 2.2.1.1

TOPOGRAFISCHE LIGGING:
Zie § 2.2.1.2

BEGINDATUM:
31 oktober 2016

EINDDATUM:
29 december 2016

RELEVANTE TERMEN UIT DE INVENTARIS ONROEREND ERFGOED
Typologie: conciërgewoningen, elektriciteitscabines, opslagplaatsen, villa's (bouwkundig erfgoed), weverijen
Datering: eerste helft 20ste eeuw (interbellum)
Stijlen: niet van toepassing
Culturen: niet van toepassing
Materiaal: niet van toepassing
Soort: niet van toepassing
Gebeurtenis: bureauonderzoek

VERSTOORDE ZONES
Het oostelijke deel van het terrein wordt ingenomen door de Technische Uitvoerende Dienst (TUD) van de gemeente Lochristi. Deze zone zal bij het geplande project vrijwel onaangeroerd blijven (fig. 3).

Het westelijke deel van het projectgebied wordt ingenomen door het polyvalent centrum, alsook een woning met tuin en, aanpalend aan de woning, een elektriciteitscabine. Deze bebouwing kent zijn oorsprong omstreeks 1931, toen weverij Uyttenhove opgericht werd (zie §2.2.2). De oorspronkelijke plannen van deze gebouwen zijn niet meer ter beschikking. Het gebouw werd echter meerdere malen uitgebreid.
In 1966 werden de bestaande gebouwen aangepast en uitgebreid aan de westelijke zijde (fig. 1). De vloer werd gevormd door 3 cm duromit industrievloer op 5 cm chape. Hieronder werd 15 cm lichtgewapend beton met kraalnet geplaatst. De vloer had dus een totale dikte van ± 23 cm. Op de doorsnede (fig. 4) is te zien dat de "draagvermogende bodem" zich bevindt op ± 85 cm. De fundering werd telkens minstens op deze diepte geplaatst. Op basis van de doorsnede kan gesteld worden dat ook de fundering van het reeds bestaande gebouw steeds tot deze diepte reikte, waardoor de verstoringgraad van de bestaande bebouwing alsnog vastgesteld kan worden.

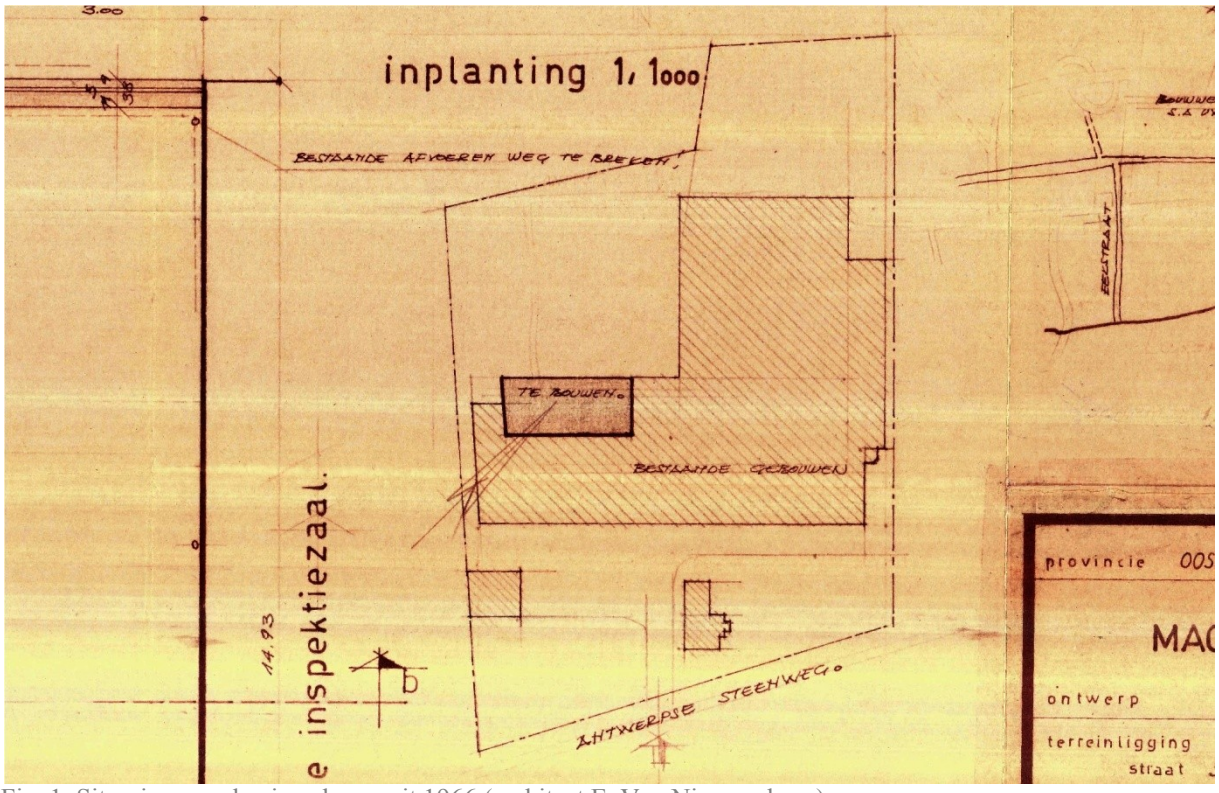

Fig. 1. Situering van de nieuwbouw uit 1966 (architect E. Van Nieuwenburg).

In 1987 werden de bestaande gebouwen heringericht. Het betrof de westelijke vleugel (fig. 2, fig. 5). Bij de bouw werd gebruik gemaakt van een bevloering die rustte op zandcement en een gewapende betonplaat, de diepte hiervan wordt echter niet vermeld (fig. 6). Het gebouw werd gefundeerd door middel van strookfundering. Hoewel niet vermeld op de doorsneden, steunt deze fundering standaard minstens op de volle grond.

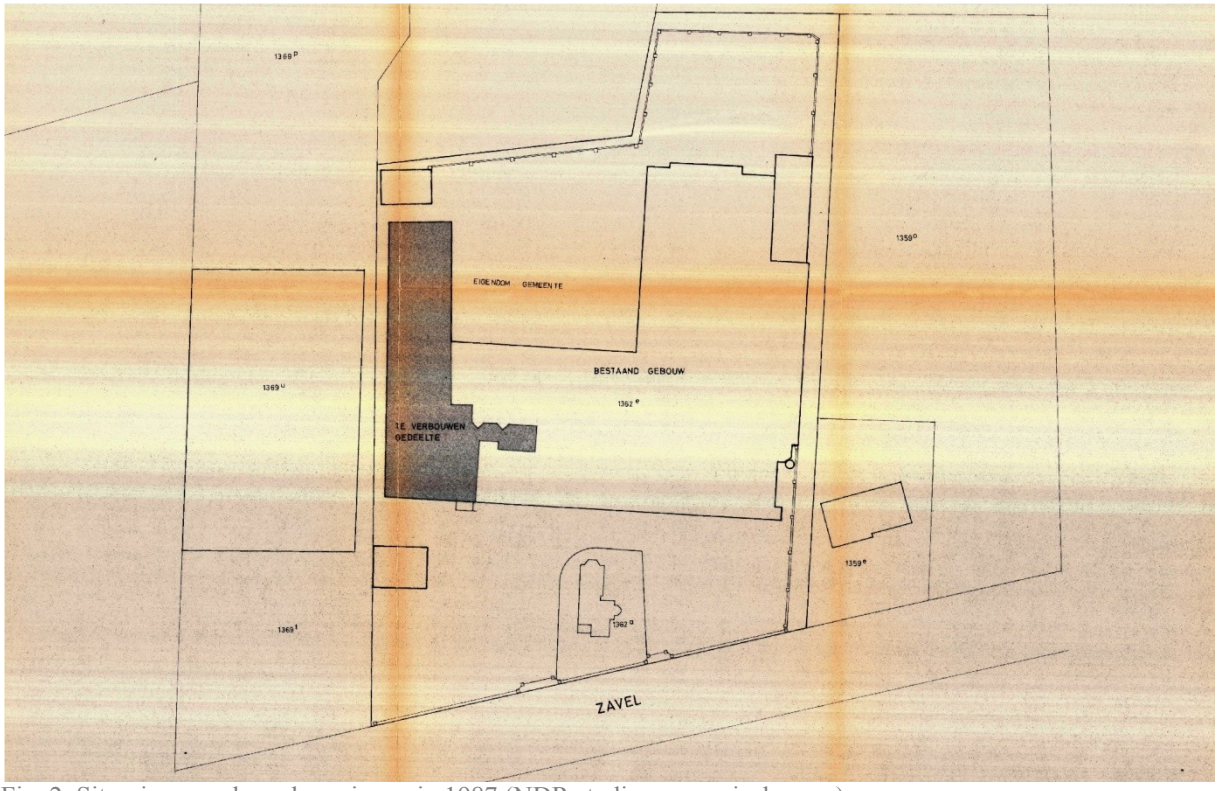

Fig. 2. Situering van de verbouwingen in 1987 (NDR studie- en servicebureau).

Ter hoogte van het huis is een groot deel bedekt door KWS-verharding. Aan de voorzijde van de sporthal werd een verharding in betonstraatstenen voorzien. De achterzijde van de sporthal, evenals de toegangsweg die de gehele lengte van de westrand volgt, wordt bedekt door een verharding in beton. Deze zone wordt hoofdzakelijk gebruikt door de TUD. Zo staat er onder andere een zoutsilo met fundering aan de achterzijde van het huidige centrum. Ervaring met soortgelijke verhardingen leert ons dat dergelijke verhardingen over het algemeen een ernstige en diepgaande verstoring met zich meebrengen, waarbij archeologische sporen geheel vernield worden. Dit kan echter niet ondersteund worden door plannen.
De westelijke en noordwestelijke grenzen worden gevormd door een gracht.

Fig. 3. Bestaande toestand (BULK architecten). De zone voor afbraak is in het donkergrijs aangeduid.

1.3. ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Binnen het projectgebied werd nog geen voorgaand archeologisch onderzoek uitgevoerd. De resultaten van het archeologisch onderzoek in de omgeving zullen worden besproken in §2.2.3.

1.4. OMSCHRIJVING VAN DE ONDERZOEKSOPDRACHT

1.4.1. Vraagstelling

De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 15290,82 m², hierbij zal meer dan 1000 m² verstoord worden.
Artikel 5.4.1 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 stelt dat het bij *aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen volledig gelegen zijn buiten archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones* verplicht is om een bekrachtigde archeologienota zoals vermeld in artikel 5.4.8 van datzelfde decreet toe te voegen aan een stedenbouwkundige vergunning met ingreep in de bodem.

In het kader van het bureauonderzoek:
- Wordt het plangebied afgebakend en beschreven;
- Worden reeds verstoorde en reeds onderzochte zones in kaart gebracht;
- Worden de gekende aardkundige en ecologische kenmerken geïnventariseerd;

- Worden de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren geïnventariseerd en ingeschat;
- Wordt een beschrijving gemaakt van de geplande werken waarvoor een stedenbouwkundige vergunning of verkavelingvergunning wordt aangevraagd, de uitvoeringswijze van deze werken en de potentiële impact ervan op het bodemarchief.

Om de eventuele archeologische waarde van het onderzochte gebied in te schatten, wordt informatie verzameld over minstens volgende aspecten, op basis van alle relevante bronnen:

1. De bewoningsgeschiedenis;
2. De landschapshistoriek;
3. De topografie;
4. De geologie;
5. Het bodemgebruik;
6. De vegetatie;
7. De aanwezige erfgoedwaarden;
8. De historische ingrepen.

De resultaten van de analyses worden op plannen weergegeven. De resultaten van deze studies moeten toelaten een gemotiveerd advies te formuleren of er al dan niet verder archeologisch vooronderzoek moet uitgevoerd worden, inclusief de methodiek daarvoor.

1.4.2. Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek werden geen randvoorwaarden voorzien.

1.4.3. Geplande werken en bodemingrepen

Het huidige polyvalente centrum Uyttenhove en de woning met elektriciteitscabine zullen worden afgebroken. In de plaats van deze gebouwen zal een nieuw polyvalent centrum opgericht worden. De huidige werkplaatsen van de TUD zullen grotendeels behouden blijven, enkel de westelijke zijde wordt deels gesloopt.

Aan de straatkant wordt een parkeerplaats in waterdoorlatende klinkers voorzien. In totaal zal er ruimte zijn voor 100 wagens. Daarnaast wordt een stalling voor 240 fietsen aangelegd. Dit zal eveneens gebeuren met grind.
Aan de zuidwestzijde zal de bestaande gracht verbreed worden om hemelwater op te vangen. Tussen de gracht en de parking zal een groenbuffer met streekeigen beplanting aangelegd worden. Ter hoogte van de toekomstige sporthal zal de gracht behouden blijven. Daarnaast worden parkeerplaatsen voorzien die aangelegd zullen worden in waterdoorlatende klinkers en grind. Tussen de gracht en deze parkeerplaatsen zal eveneens een groenbuffer voorzien worden, zij het van beperktere omvang dan aan de zuidelijke zijde. Aanpalend aan de achterzijde van de sporthal wordt een helling in beton voorzien. De ruimte tussen deze helling en de groenbuffer van de noordzijde wordt een verharding in grasdallen voorzien.

Het gelijkvloers van het nieuwe centrum voorziet in een sportzaal aan de noordzijde. De sporthal zal ongeveer 1862 m² innemen en een maximale bezetting hebben van 440 personen. Het vloerniveau van de sporthal zal lager liggen dan het huidige maaiveld (fig. 15). De berging van de sporthal wordt aan de zuidkant van de zaal voorzien en heeft een oppervlakte van 384 m². De zuidkant van het nieuwe centrum zal ingenomen worden door een multifunctionele zaal met aanpalende keuken/berging/bar in het westen en de foyer met sanitaire voorzieningen, balie en garderobe aan de oostzijde.
Op het verdiep worden de kleedkamers voor de sporthal voorzien, samen met een tribune en twee balkons (fig. 13). Aan de zuidzijde wordt een balkon met zicht op de zaal beneden

voorzien. In het midden zal deze zaal namelijk dubbelhoog zijn. De oostelijke zijde wordt hier ingenomen door een café met bar/keuken en sanitaire voorzieningen. Langs drie zijden wordt op het verdiep 434 m² voorzien als techniekverdieping. Op de zolderverdieping worden nog enkele kleedkamers en een berging ingericht (fig. 14).

De fundering onder de parking zal beperkt blijven tot ± 50 cm. Aangezien de teelaarde ongeveer 85 cm diep gaat, zal deze fundering dan ook geen impact hebben op de bodem.
Onder de sporthal zal de fundering eveneens een 50-tal centimeter dik zijn. De onderzijde zal bestaan uit een betonplaat van 25 cm, deze wordt afgedekt door PUR met een dikte van 15 cm en een laag chape van 10 cm. Deze fundering zal afgewerkt worden met polybeton. Elke 4 m zal een funderingspaal geplaatst worden, dit maximaal tot 11 m diepte.

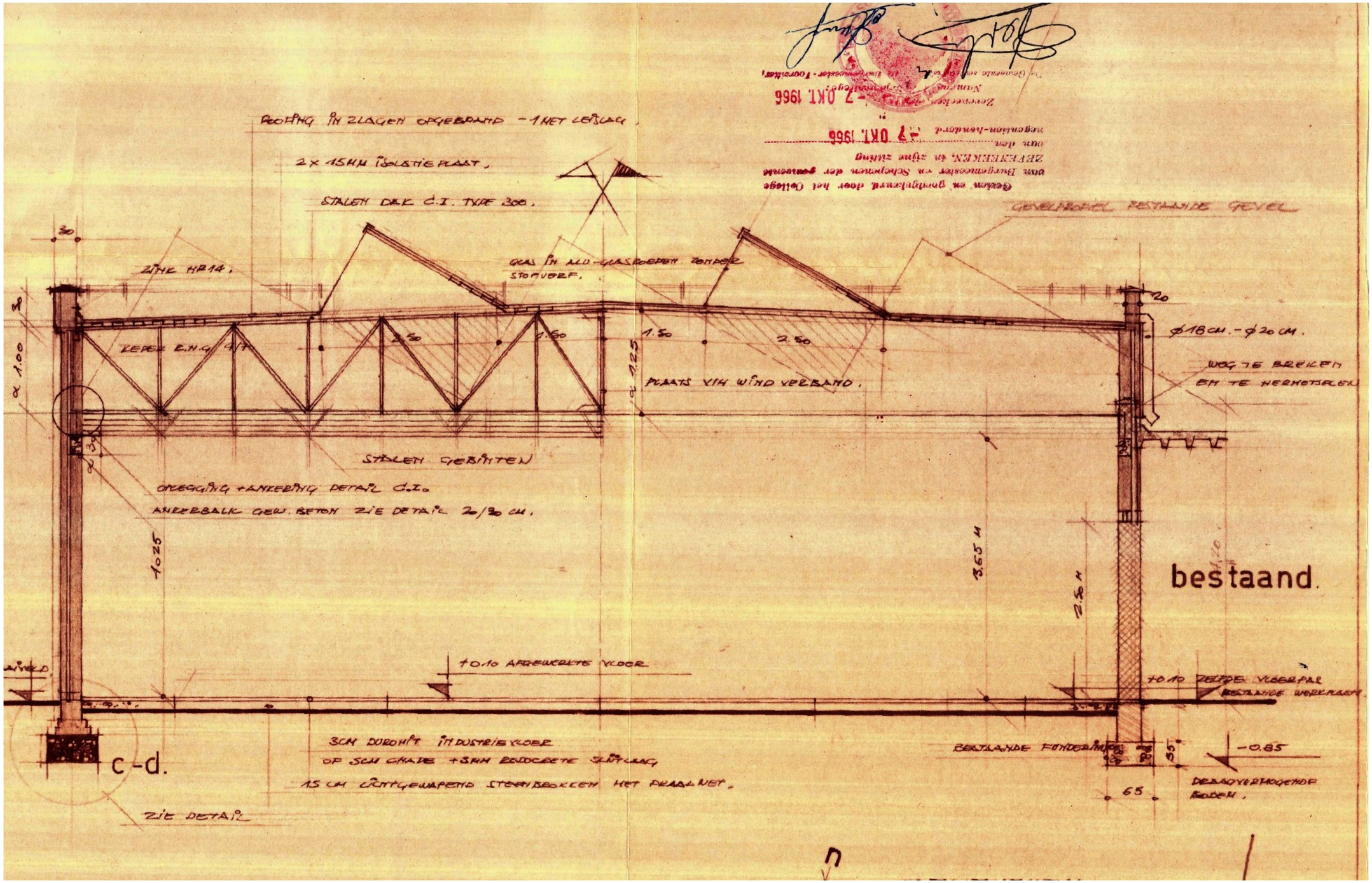

Fig. 4. Snede van de geplande nieuwbouw in 1966 (architect E. Van Nieuwenburg).

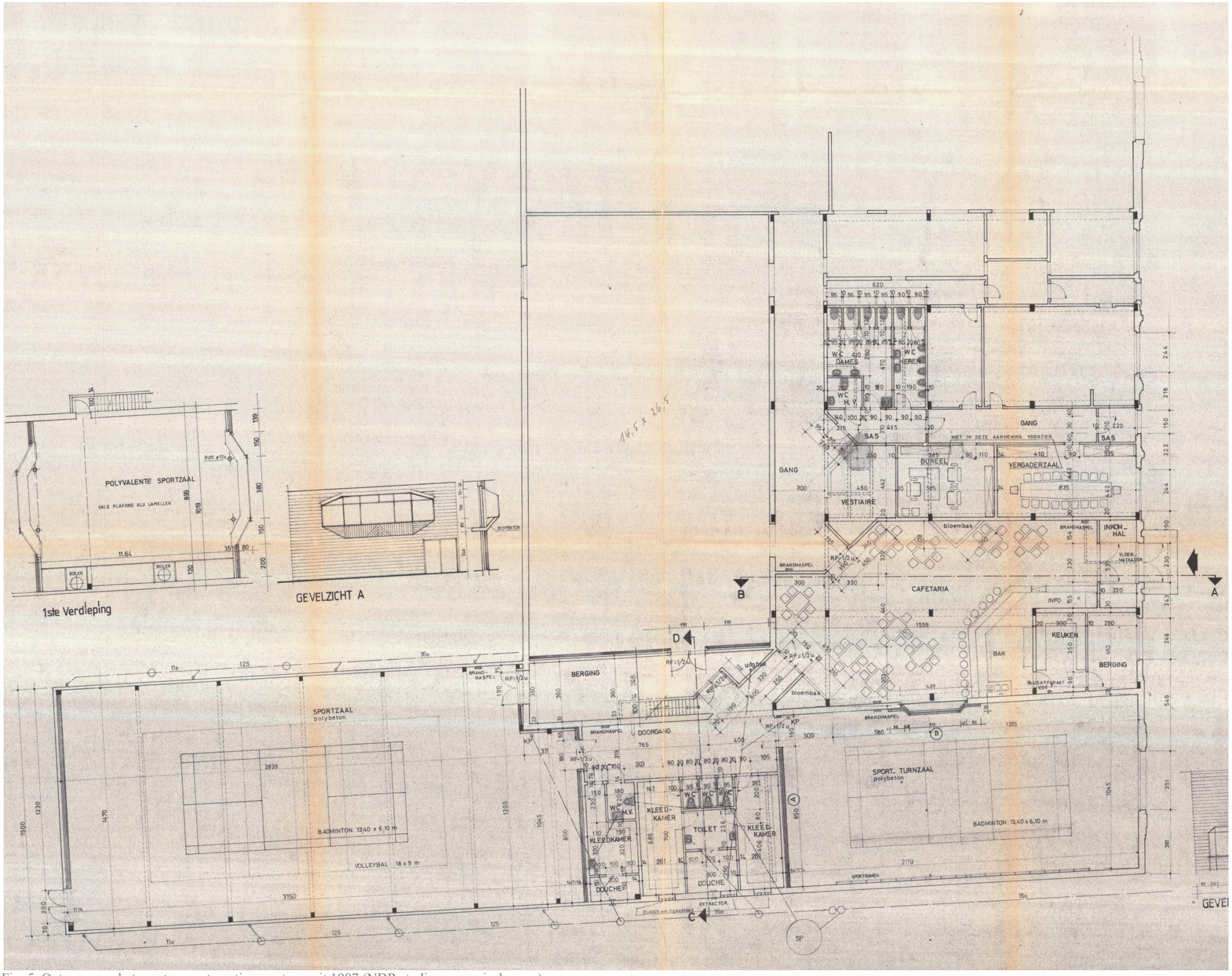

Fig. 5. Ontwerp van het sport- en ontmoetingscentrum uit 1987 (NDR studie- en servicebureau).

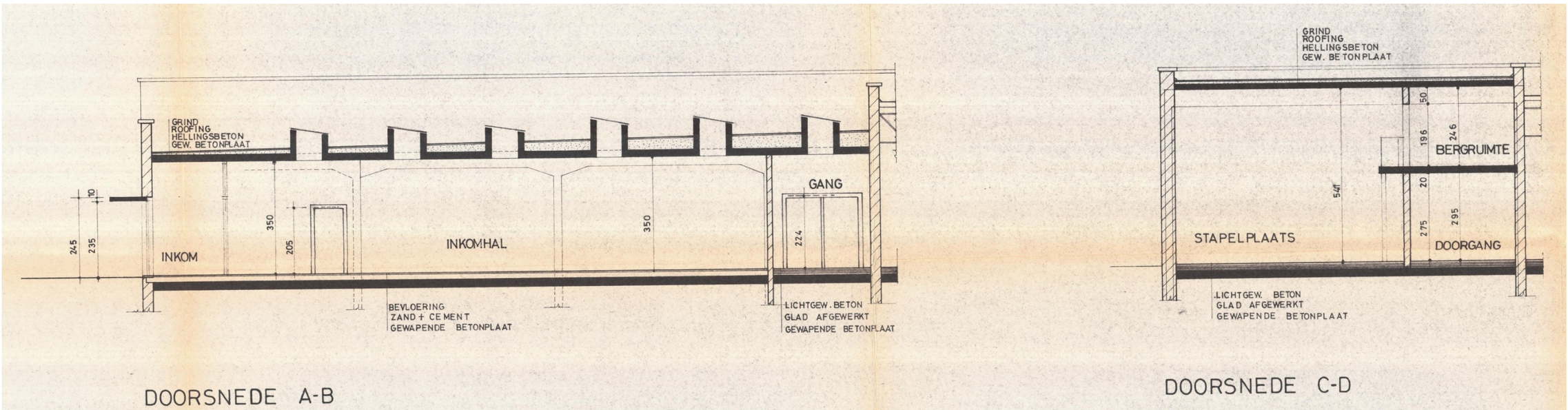

Fig. 6. Doorsneden van de herinrichting in 1987 (NDR studie- en servicebureau).

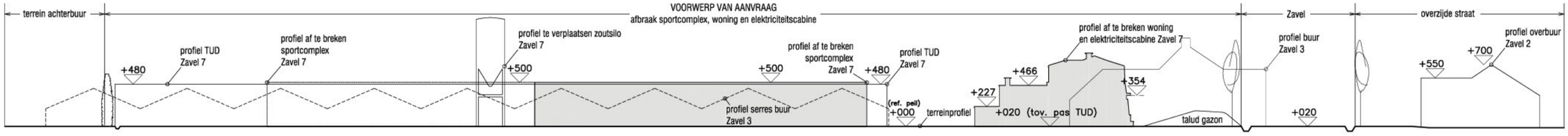

Fig. 7. Terreinoverzicht met de bestaande (wit) en af te breken (grijs) gevels (BULK architecten).

GEVELS AFBRAAK TUD 1:200

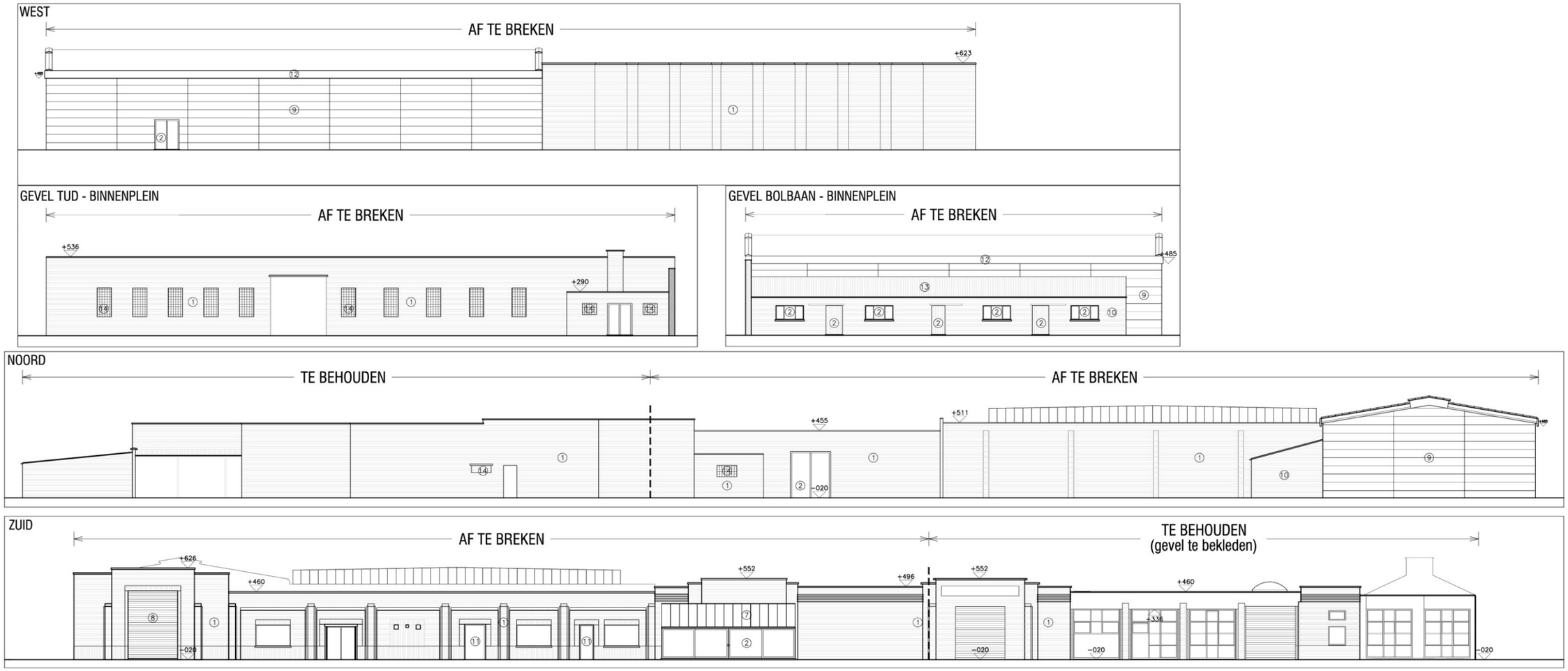

Fig. 8. Overzicht van de bestaande gevels (BULK architecten).

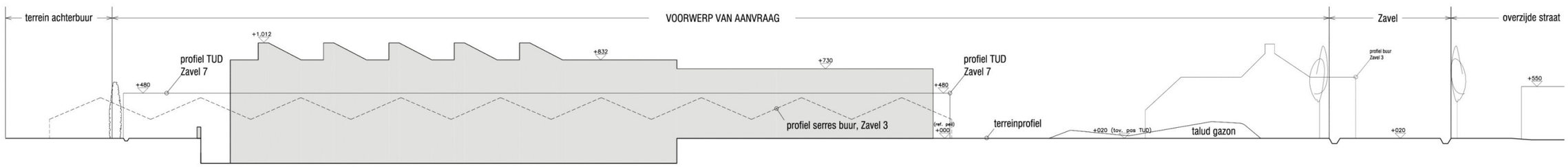

Fig. 9. Terreinprofiel met de nieuwe geplande toestand (BULK architecten).

Fig. 10. Inrichtingsplan (BULK architecten).

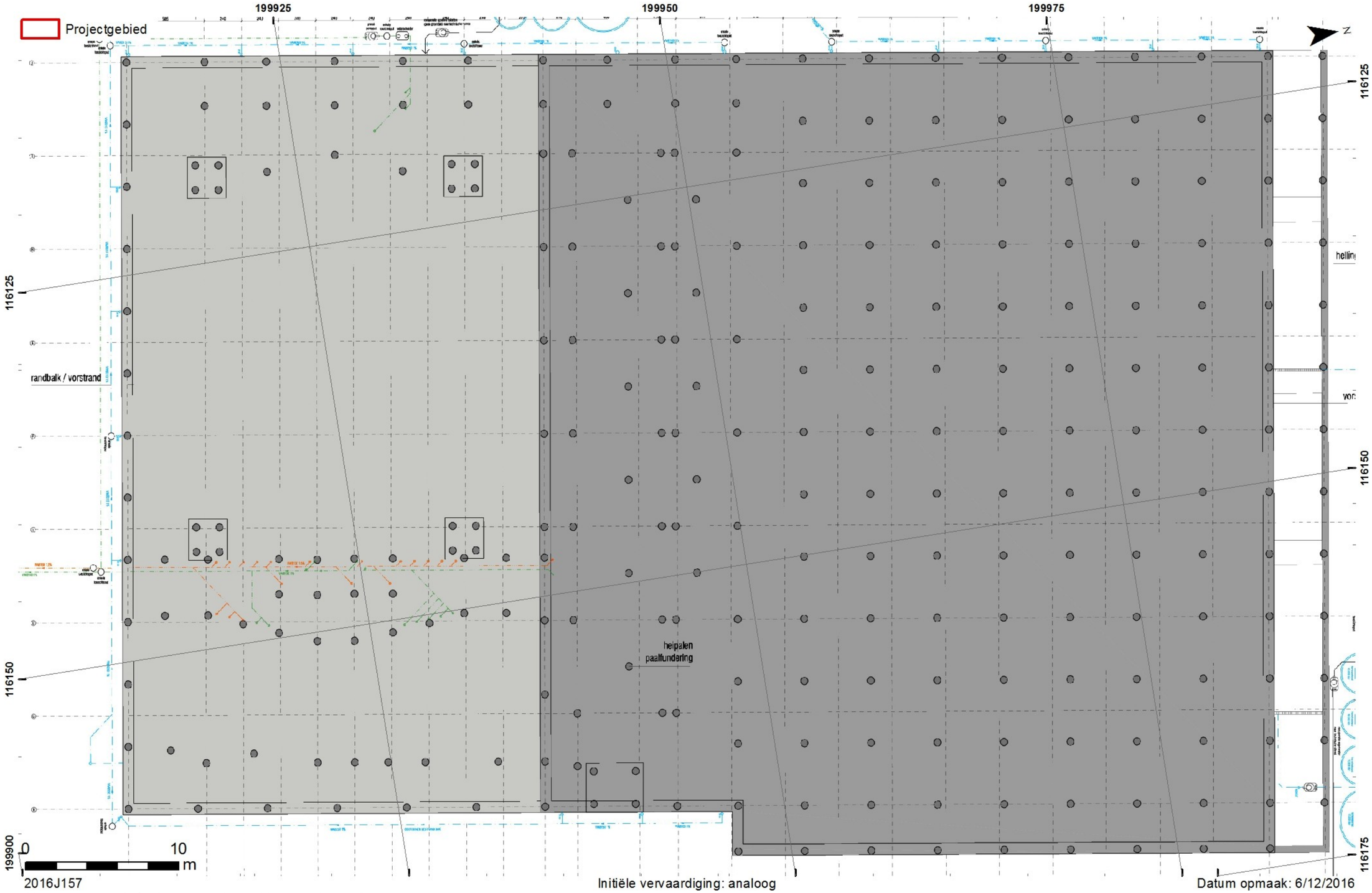

Fig. 11. Ontwerp van de fundering en riolering (BULK architecten).

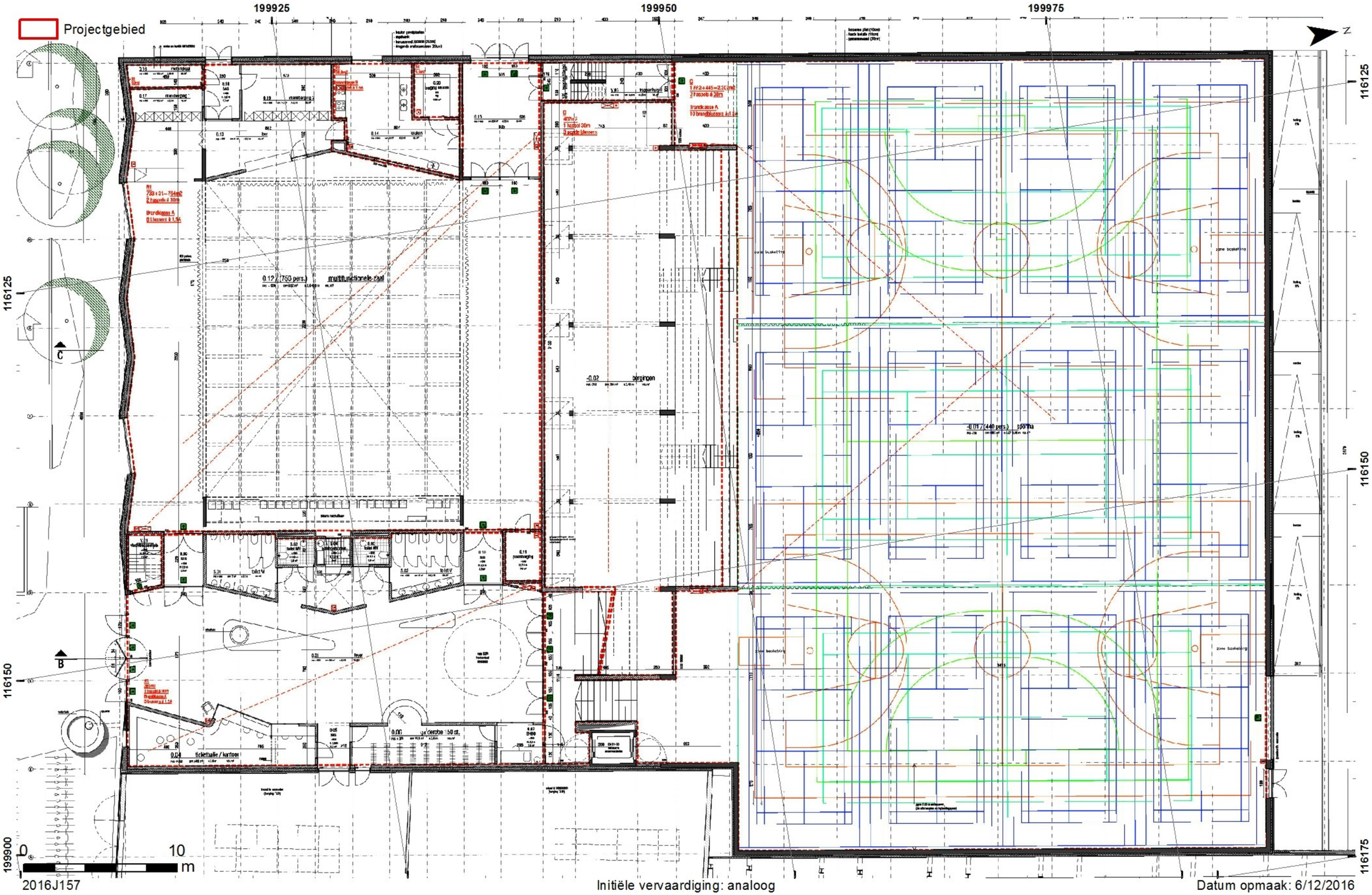

Fig. 12. Ontwerp van het gelijkvloers (BULK architecten).

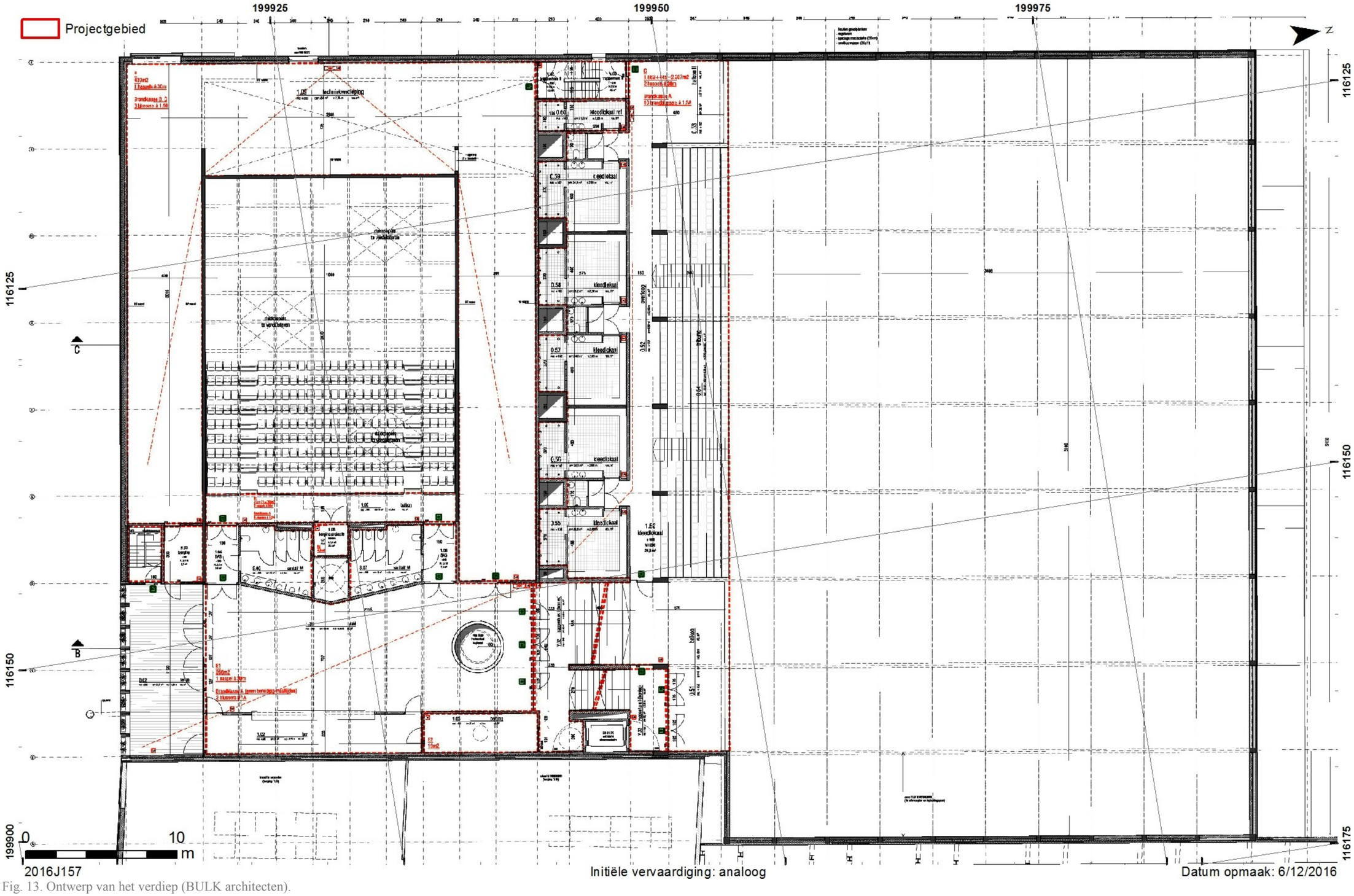

Fig. 13. Ontwerp van het verdiep (BULK architecten).

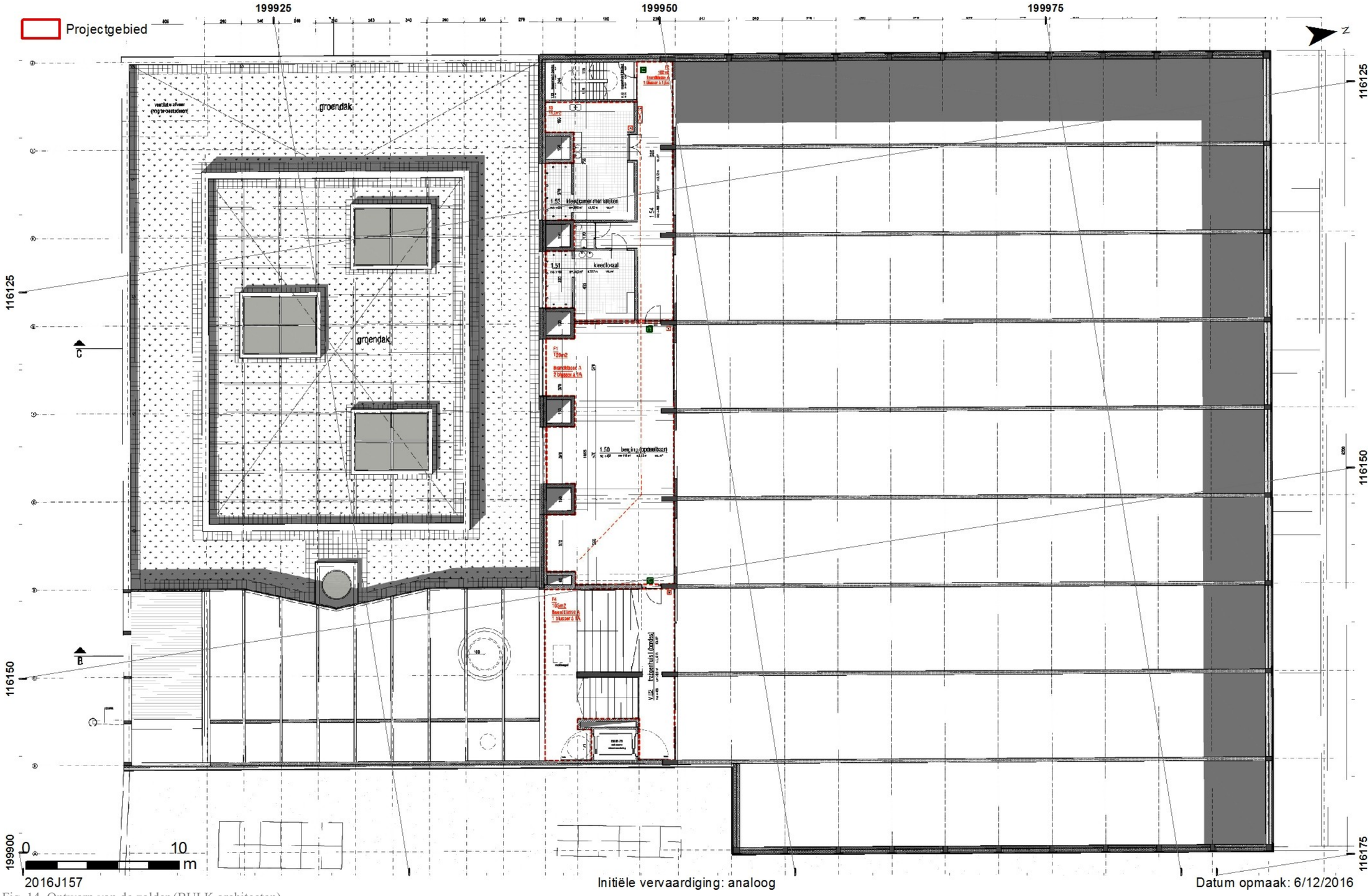

Fig. 14. Ontwerp van de zolder (BULK architecten).

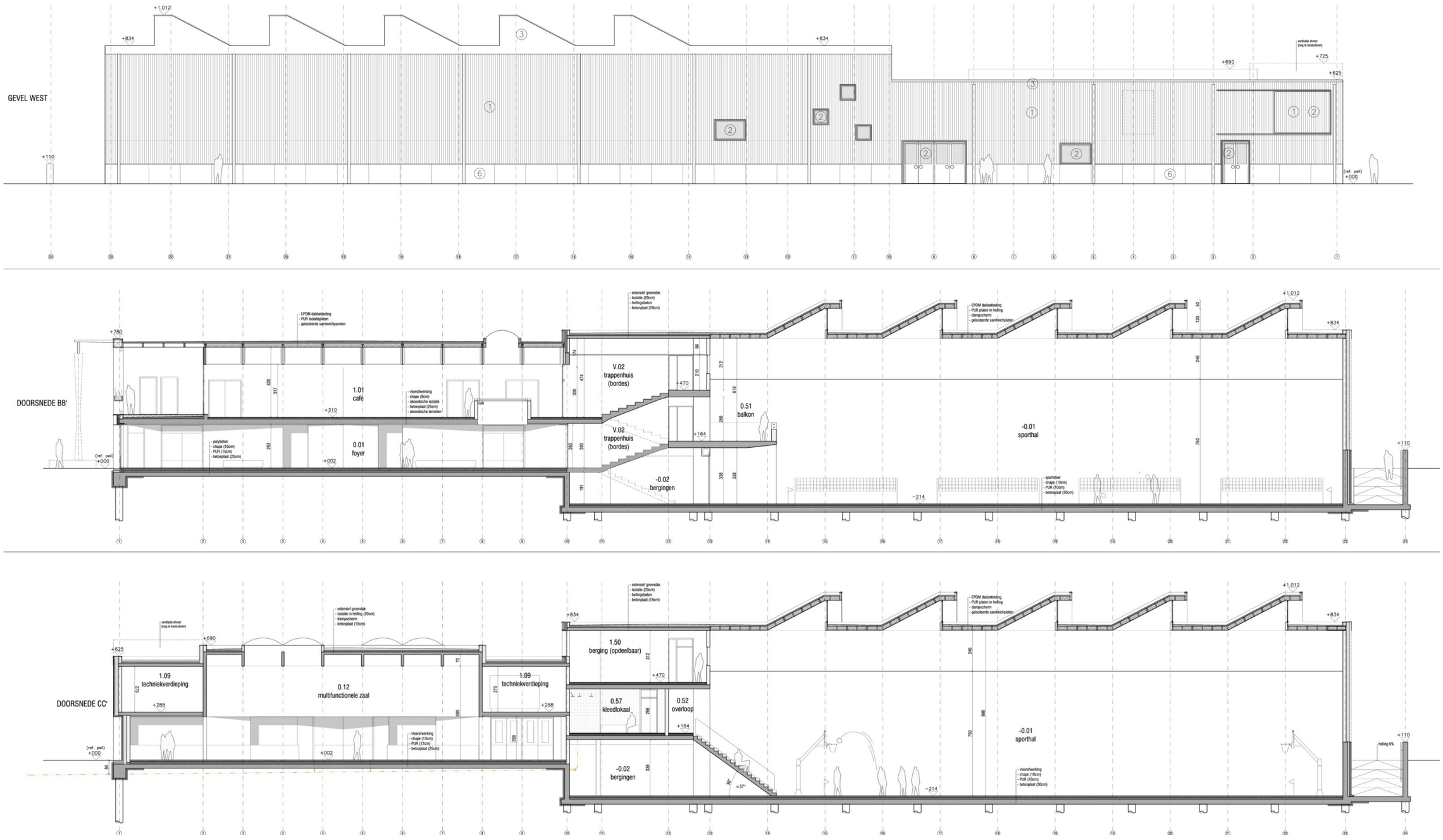

Fig. 15. Westelijke gevel en doorsneden (BULK architecten).

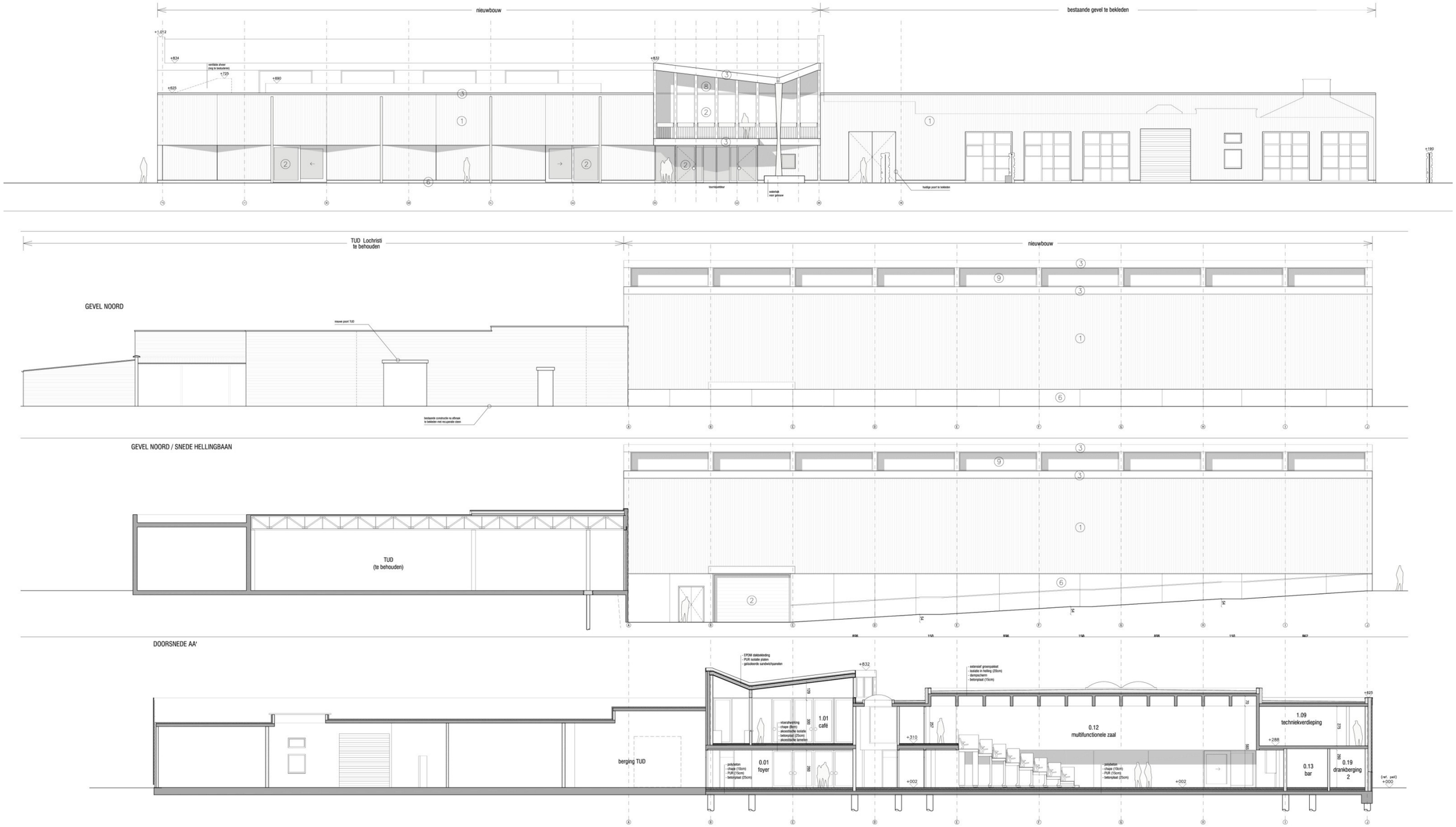

Fig. 16. Zuid- en noordgevel, doorsnede AA' (BULK architecten).

1.5. WERKWIJZE EN ONDERZOEKSSTRATEGIE

Voor het bureauonderzoek werd informatie verzameld aangaande de historische, landschappelijke en archeologische kennis van de ruime omgeving van het projectgebied. Voor de historische data werden verschillende literatuurbronnen geraadpleegd. Daarnaast werden verschillende historische kaarten gebruikt. Deze werden verkregen via de Web Map Service (WMS) voor ArcGIS van het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen (AGIV) en het portaal "Cartesius"[1], een samenwerking tussen het Nationaal Geografisch Instituut, de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief en het Koninklijk Museum van Midden-Afrika. De verkregen kaarten werden indien nodig bewerkt, gegeorefereerd en gebruikt als laag in een GIS-omgeving. Ook de landschappelijke achtergrond van het projectgebied werd in GIS onderzocht. Hierbij werd gebruik gemaakt van gegevens die bekomen werden via de Web Map Service en de downloadcatalogus van het AGIV[2]. De archeologische gegevens werden hoofdzakelijk bekomen via de cel Beheer van Erfpunt. Daarnaast werden de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) en de desbetreffende onderzoeksrapporten geraadpleegd.

Op basis van de verkregen gegevens werd een inschatting gemaakt van het potentieel op kennisvermeerdering en de al dan niet te nemen maatregelen die hier het gevolg van zijn.

In de loop van dit onderzoek diende niet afgeweken te worden van de Code Goede Praktijk, werden geen externe specialisten geraadpleegd en werd geen wetenschappelijke advisering verkregen van personen die buiten het project stonden.

Dit rapport schets het algemene kader van het onderzoek en bevat de neerslag van de onderzoeksresultaten. Een kopie ervan wordt in digitale vorm aangeleverd aan Bulk Architecten, het agentschap Onroerend Erfgoed en Erfpunt – cel Beheer.

[1] www.cartesius.be
[2] https://download.agiv.be/Catalogus

2. ASSESSMENTRAPPORT

2.1. BESCHRIJVING EN MOTIVERING VAN METHODEN

Voor het assessment van het projectgebied werden de bepalingen in hoofdstukken 7 en 12 van de Code Goede Praktijk gevolgd. In eerste instantie werd het projectgebied afgebakend en beschreven. Dit gebeurde in ArcGIS door middel van de digitale kadasterplannen, de bodembedekkingkaart en de inventaris van het landschappelijk en bouwkundig erfgoed. De aardkundige en ecologische kenmerken werden geïnventariseerd aan de hand van geologische en bodemkundige kaarten. Gekende archeologische en historische waarden en indicatoren werden geïnventariseerd aan de hand van gegevens van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), de inventaris van het bouwkundig erfgoed en een literatuurstudie. Aan de hand van historische kaarten en luchtfoto's werd de recentere geschiedenis onderzocht. Op basis hiervan kon worden vastgesteld dat het gaat om een zone met hoge densiteit aan bebouwing in het recente verleden en een zeer lage densiteit aan bebouwing voor de 20ste eeuw.
Niet-gegeorefereerde beelden werden gegeorefereerd op basis van herkenningspunten. Vrijwel steeds werd hierbij gebruik gemaakt van een eerstegraads polynomiale vergelijking. Voor de visualisatie van de verschillende kaartlagen werd steeds rekening gehouden met de gebruiksschaal en de resolutie van de desbetreffende kaartlaag.
Bij al deze onderzoeken werd rekening gehouden met gegevens die betrekking hadden op het projectgebied, alsook de onmiddellijke tot nabije omgeving.

2.2. ASSESSMENT VAN HET ONDERZOCHTE GEBIED

2.2.1. Situering van het projectgebied

2.2.1.1. Algemene situering

Het projectgebied ligt in Zeveneken, een deelgemeente van het Oost-Vlaamse Lochristi. Kadastraal is het gebied gekend onder Lochristi, Afdeling 3, Sectie A, percelen 1362H, 1362K, 1362M, 1362N, 1362P, 1362R en 1362S.

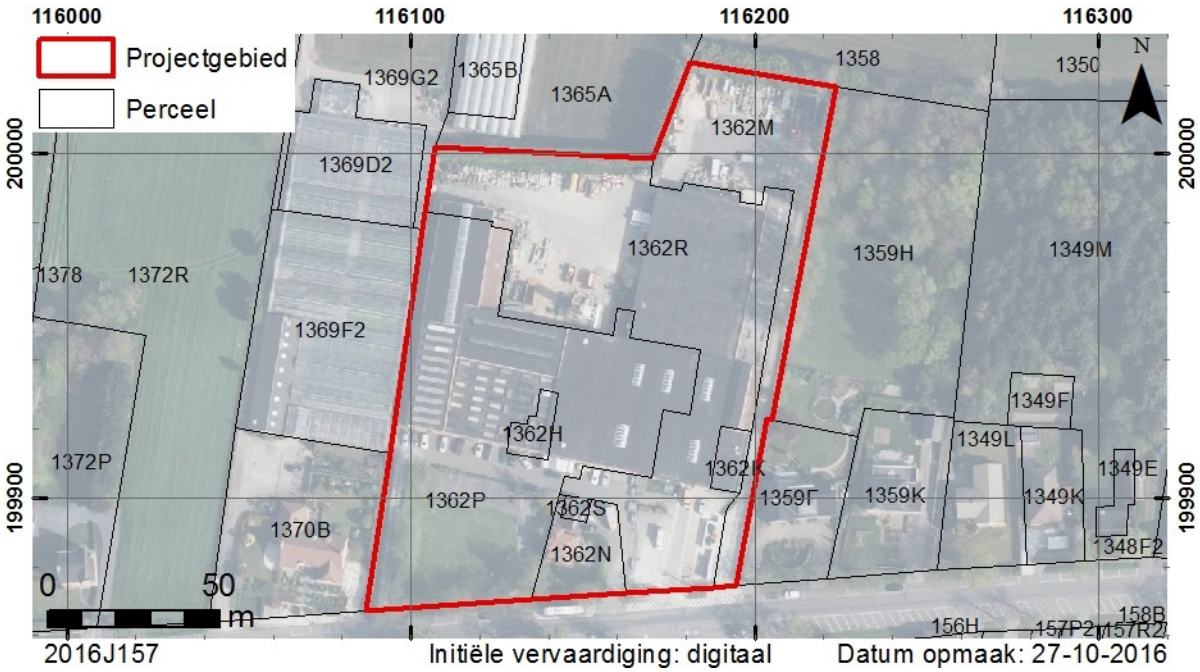

Fig. 17. Situering op kadaster (GDI-Vlaanderen 2015).

Op de bodembedekkingkaart staat het grootste deel van het projectgebied aangeduid als “gebouw” en “overig afgedekt”. In het zuidelijke deel van het projectgebied staat een zone aangeduid als “gras, struiken”.

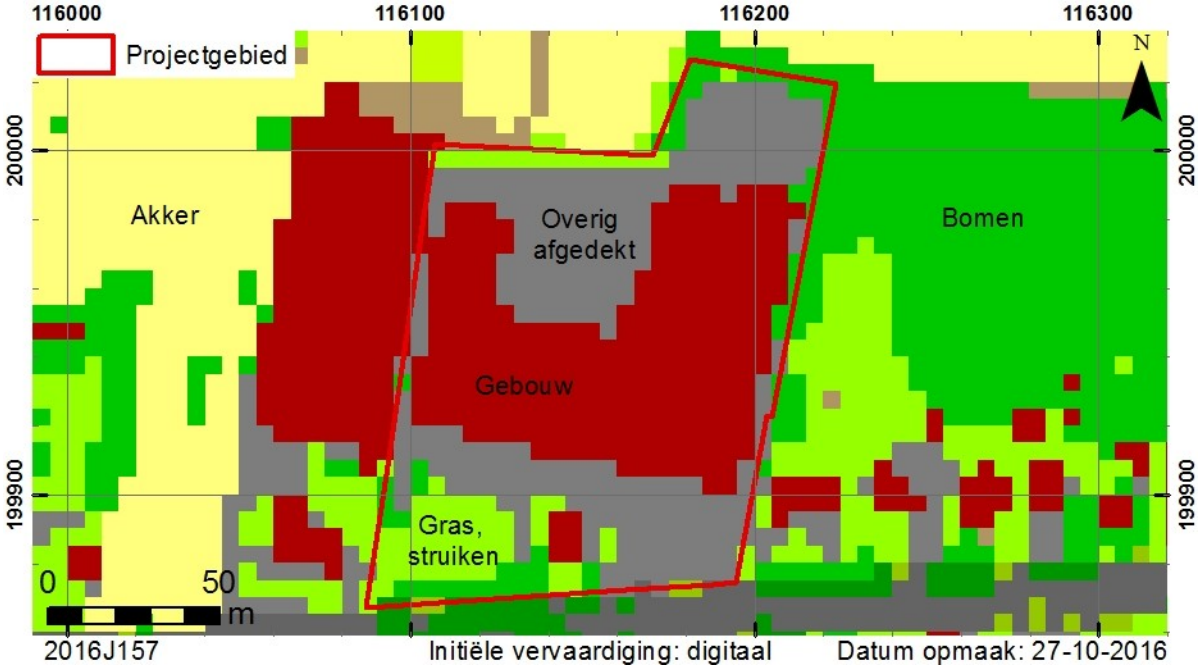

Fig. 18. Situering op de bodembedekkingkaart (AGIV WMS).

2.2.1.2.Topografische en hydrografische situering

Topografisch gezien ligt het projectgebied op een gemiddelde hoogte van 6,6 m TAW. Het uitgesproken reliëf binnen het projectgebied is zeer waarschijnlijk te wijten aan een foutieve registratie door LIDAR, aangezien dit in werkelijkheid niet waarneembaar is.

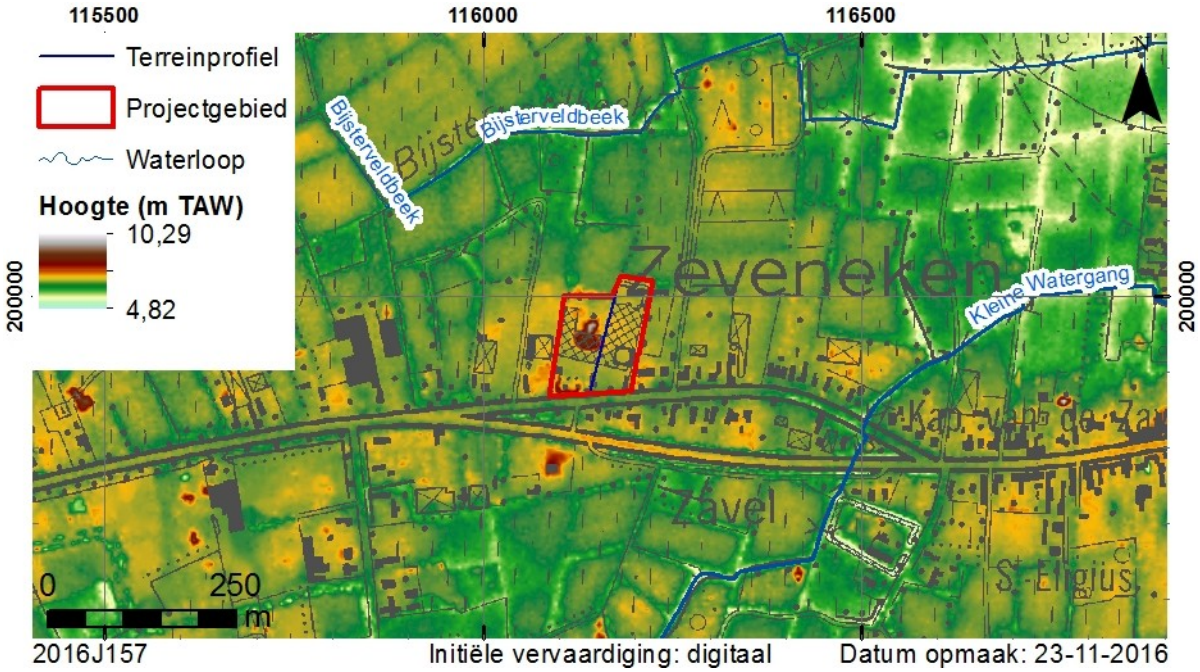

Fig. 19. Situering op de topografische kaart en het DHM (AGIV WMS; GDI-Vlaanderen 2006).

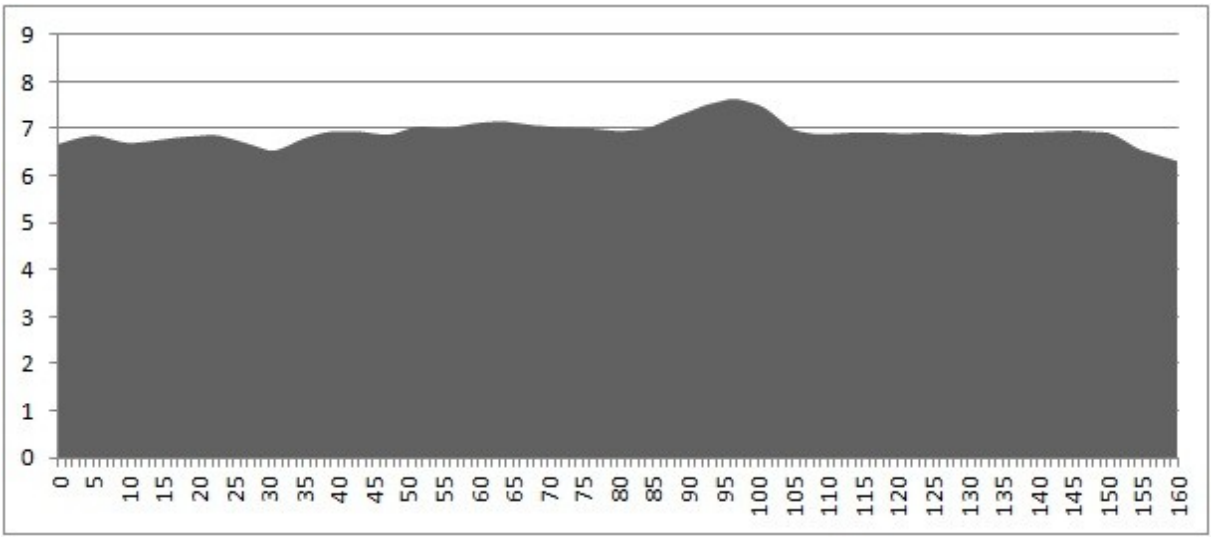

Fig. 20. Terreinprofiel (zie fig. 19).

Op de Vlaamse Hydrografische Atlas ligt het projectgebied in het Bekken van de Gentse Kanalen, binnen de hydrografische zone van de Zuidlede. Ten zuiden van het projectgebied loopt de Kleine Watergang, in het noorden is de loop van de Bijsterveldbeek zichtbaar.

2.2.1.3. Geologische en bodemkundige situering

De lithostratigrafische ondergrond van het projectgebied maakt deel uit van de Formatie van Maldegem, meer bepaald het lid van Ursel. Deze formatie werd gevormd tijdens het laat Eoceen (41,2 – 39,5 miljoen jaar geleden). Het lid van Ursel bestaat uit homogene grijsblauwe tot blauwe klei, weinig of niet kalkhoudend en niet glauconiethoudend. En is gemiddeld 10 m dik.

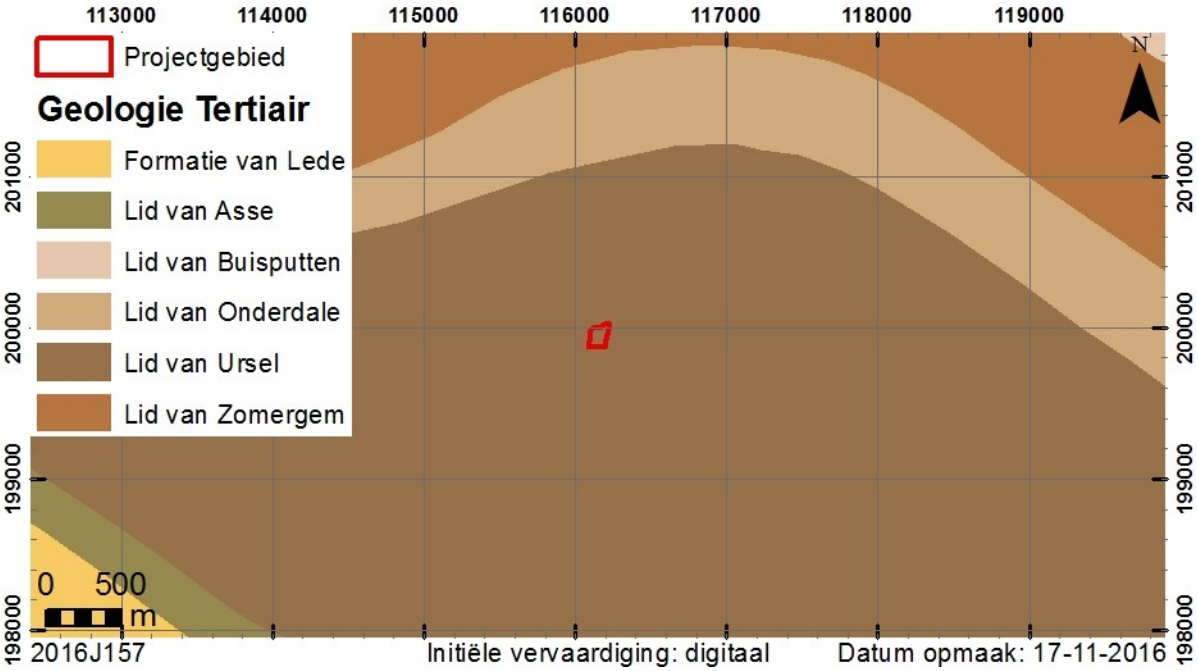

Fig. 21. Situering op de geologische kaart van het Tertiair (GDI-Vlaanderen 2002).

In de ruime omgeving van het projectgebied werd het Tertiair afgedekt door een fluviopericlaciaal zandig faciës uit het Weichseliaan (fig. 22-F). Dit faciës bestaat uit overwegend zandige afzettingen. De sedimentaire structuren zijn overwegend kruisgelaagd

met elkaar snijdende trogvormige sets die een opeenvolging van geulinsnijding en geulopvulling vertegenwoordigend, wat typisch is voor een verwilderd rivierstelsel. Dit faciës vertoont dan ook plaatselijk snelle afwisselingen en combinaties van klei en leem over zand tot grondhoudend grof zand. Naast de fluvioperiglaciale afzettingen komen ook lokaal eolische lithosomen voor. De meeste hiervan worden gekenmerkt door afzonderlijke niveaus met cryogene secundaire sedimentaire structuren zoals ijs- en vorstwiggen, vorstspleten, cryoturbaties, druipstaarten en ketelvormige structuren.
Het faciës werd voornamelijk gevormd door verwilderde rivieren onder periglaciale omstandigheden. Dit gebeurde vooral tijdens de laatste ijstijd, die in het Vroeg en Midden-Weichseliaan geplaatst kan worden. De fluvioperiglaciale sedimenten werden plaatselijk en tijdelijk geërodeerd, waardoor dalopvulling plaatsvond. Sommige lithosomen bestaan uit congelifluctiepaketten uit niveofluviale of eolische afzettingen.[3]

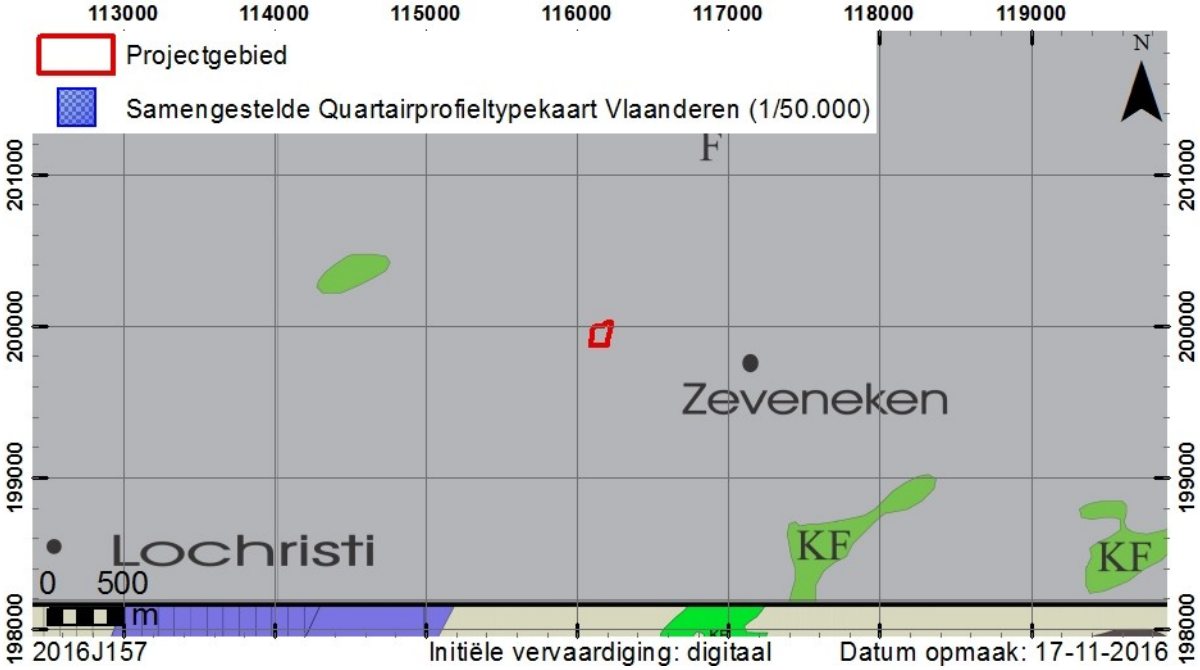

Fig. 22. Situering op de geologische kaart van het Quartair (AGIV WMS).

Het projectgebied wordt gekenmerkt door droge tot matig natte zandgronden met verbrokkeld humus en/of ijzer B horizont (fig. 23). In het westelijke deel van het projectgebied bevinden zich matig natte zandgronden (Zdh) met een sterk gehomogeniseerde bovengrond van meer dan 30 cm dik, donker bruingrijs van kleur en met een hoog humusgehalte (3-5%). De hoogste waterstand reikt tot in het onderste deel van de B, zodat roestverschijnselen in veel gevallen moeilijk of niet waar te nemen zijn, zij beginnen tussen 40 en 60 cm en worden naar beneden toe zeer duidelijk.[4] De meeste zuidwestelijke zone van het projectgebied wordt gekenmerkt door droge zandgronden (Zbh). Dit zijn postpodzolen met donker bruingrijze bouwvoor meestal 30+40 cm en goed gehomogeniseerd. Onder de bouwvoor komen resten van de Podzol B voor. Tussen 90 en 140 cm beginnen roestverschijnselen.[5] In het oostelijke deel van het projectgebied bevinden zich matig droge zandgronden met verbrokkeld humus en/of ijzer B horizont (Zch). Bij deze gronden is de donker bruingrijze bovengrond goed

[3] De Moor & van de Velde 1995, 29.
[4] Van Ranst & Sys 2000, 135.
[5] Van Ranst & Sys 2000, 131.

humeus en 30-60 cm dik. De podzol B, 20-30 cm dik, is verbrokkeld in harde concreties. De roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90 cm.[6]

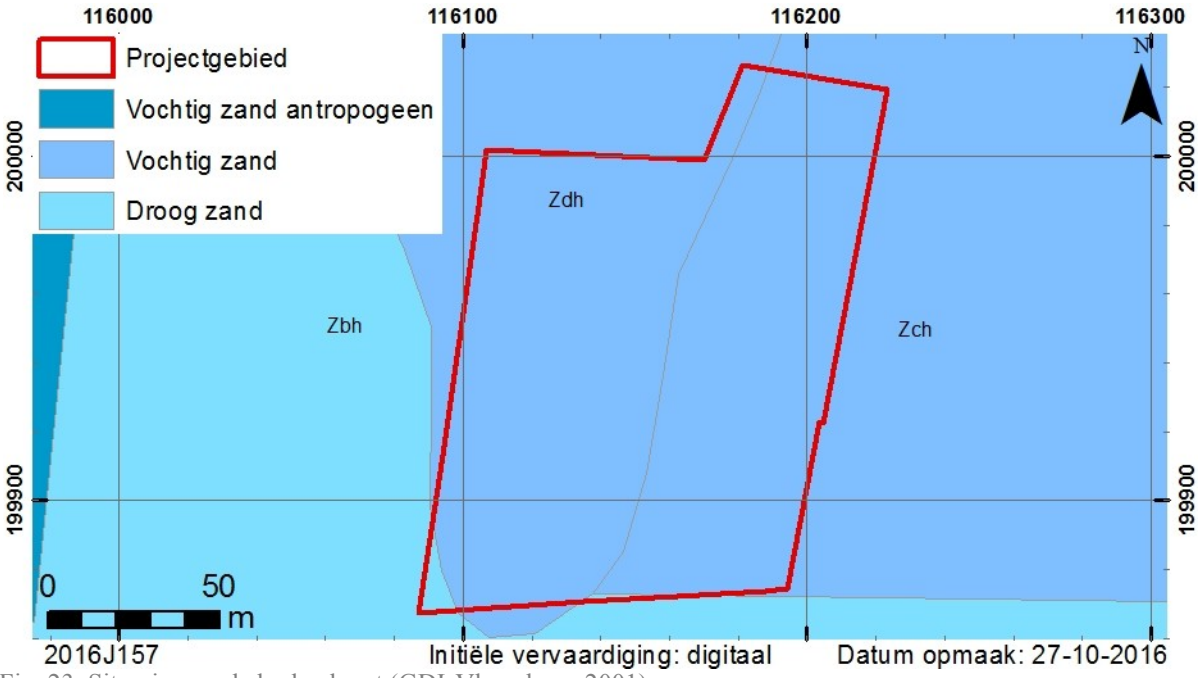

Fig. 23. Situering op de bodemkaart (GDI-Vlaanderen 2001).

Op de potentiële bodemerosiekaart is er voor het projectgebied geen informatie voorhanden. Op percelen ten noorden en ten westen van het projectgebied wordt de erosie aangeduid als verwaarloosbaar.

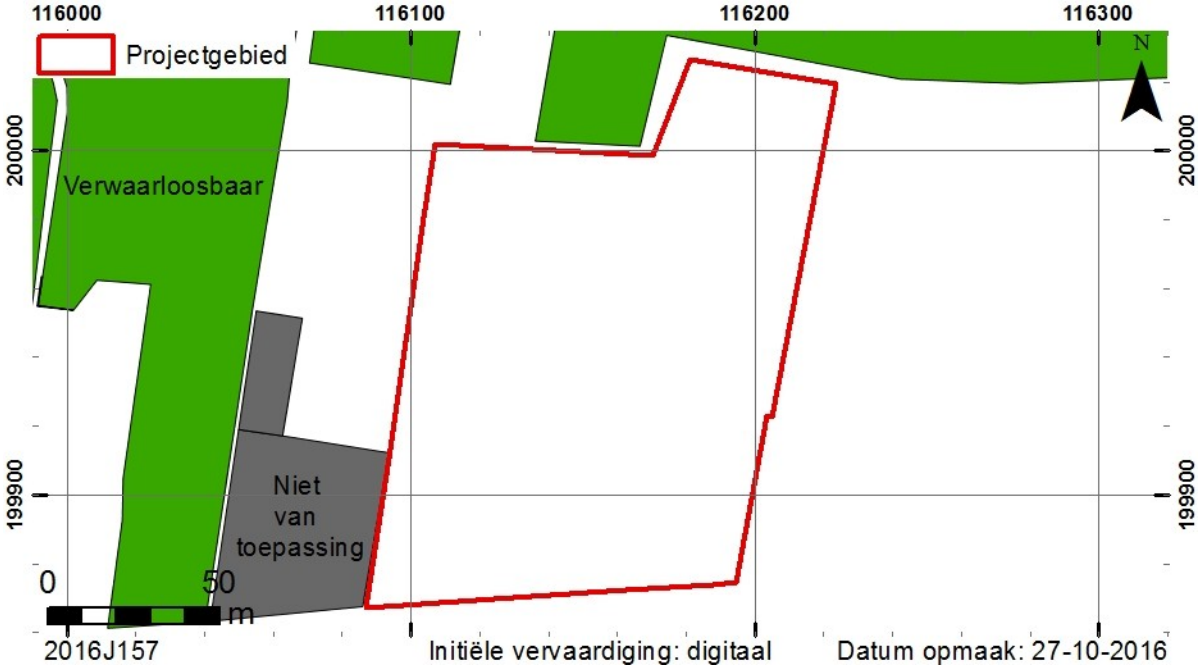

Fig. 24. Situering op de potentiële bodemerosiekaart (AGIV WMS).

[6] Van Ranst & Sys 2000, 133.

2.2.1.4.Bodemkundige waarnemingen

In het kader van het bureauonderzoek werd geen landschappelijk (boor)onderzoek uitgevoerd. Evenmin werden sonderingen uitgevoerd. Op basis van oude doorsneden kan echter wel gesteld worden dat de onverstoorde bodem zich op een diepte van ± 85 cm bevindt.

2.2.2. Historische beschrijving

De naam Zeveneken verwijst naar een plaats waar zeven eiken staan. De vroegste vermeldingen van deze naam dateren uit de 13de eeuw. Oorspronkelijk maakte Zeveneken samen met Lochristi deel uit van het boscomplex ten noordoosten van Gent. Dit boscomplex behoorde tot het domein van de nederzetting Achtene, op zich een bezit van de Sint-Baafsabdij te Gent. Het ontstaan van Zeveneken moet waarschijnlijk gezien worden in het licht van de ontginningsbeweging door de Genste Sint-Baafsabdij. In de 8ste eeuw werd de wijk Ruilare ontgonnen, evenals het ontginningscentrum of de curtis Redewincle. Het eigenlijke dorp werd pas later gesticht. De straatdorpvorm van Zeveneken zou op een systematische nederzetting na ontginning van het bos wijzen.
In de 13de eeuw schonk de graaf van Vlaanderen een stuk grond voor de oprichting van een kerk of kapel. De parochie van Zeveneken bleef tot het einde van het Ancien Régime deel uitmaken van de Sint-Baafsheerlijkheid.[7]

De oudste beschikbare kaart met betrekking tot het projectgebied is een figuratieve kaart van Zeveneken die door Philippe-Jacobus Benthuys werd opgesteld in 1727. Op deze kaart is duidelijk te zien dat de straat reeds aanwezig is, deze was toen nog gekend als “Heirwegh”. Jammer genoeg biedt deze kaart geen informatie aangaande de aan- dan wel afwezigheid van bebouwing.

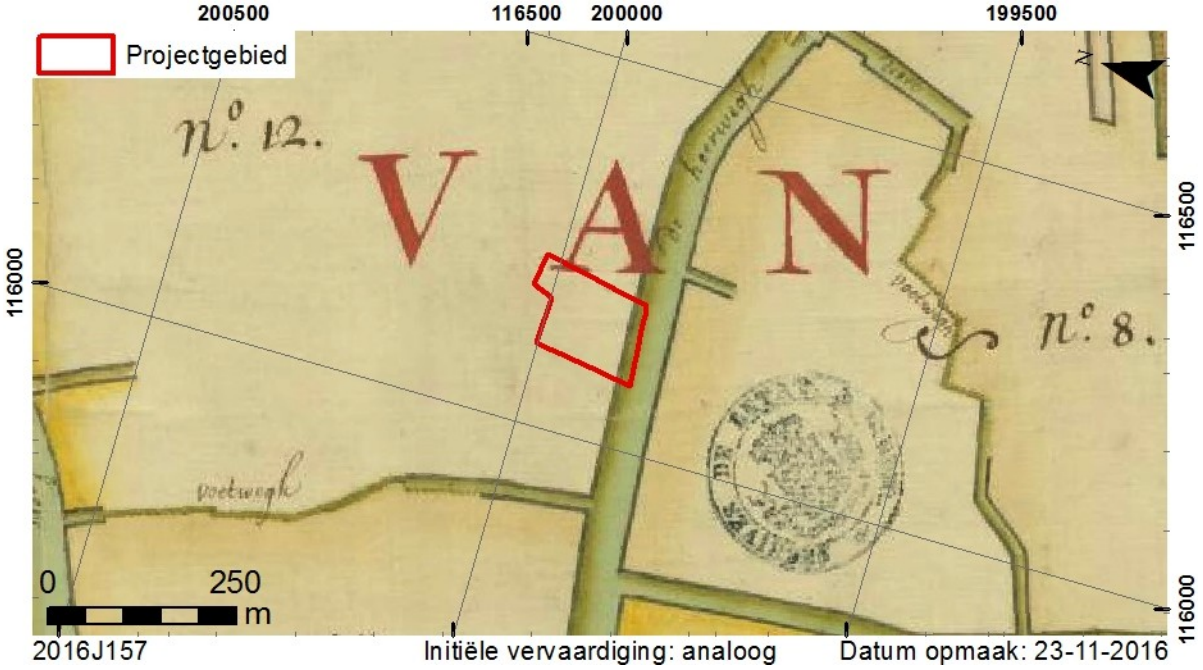

Fig. 25. Situering op de kaart van Philippe-Jacobus Benthuys (www.cartesius.be).

Dit is wel het geval bij de kabinetskaart van Ferraris, opgesteld tussen 1771 en 1777 (fig. 26). Het huidige projectgebied werd in die periode ingenomen door enkele akkers, bebouwing ontbreekt volledig.

[7] Agentschap Onroerend Erfgoed 2016.

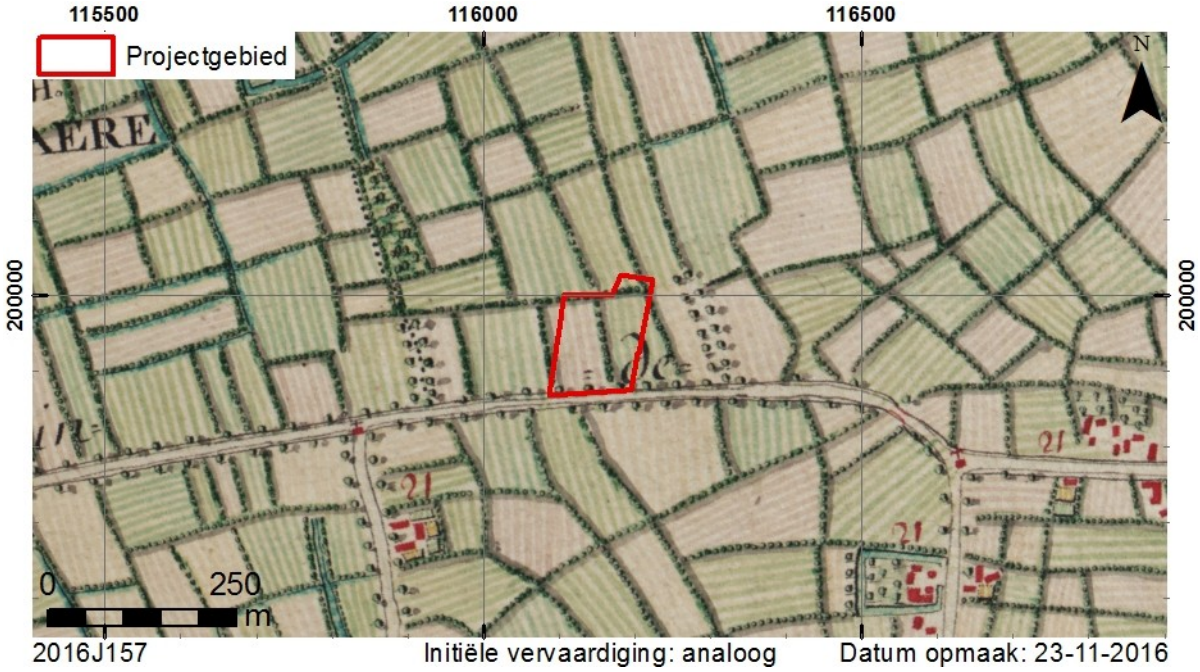

Fig. 26, Situering op de Ferrariskaart (AGIV WMS).

De 19de-eeuwse kaarten, de Atlas der Buurtwegen en de kadasterkaart van Popp, geven een gelijkaardig beeld van het projectgebied. Er is op beide kaarten geen aanduiding van bebouwing binnen het huidige projectgebied.

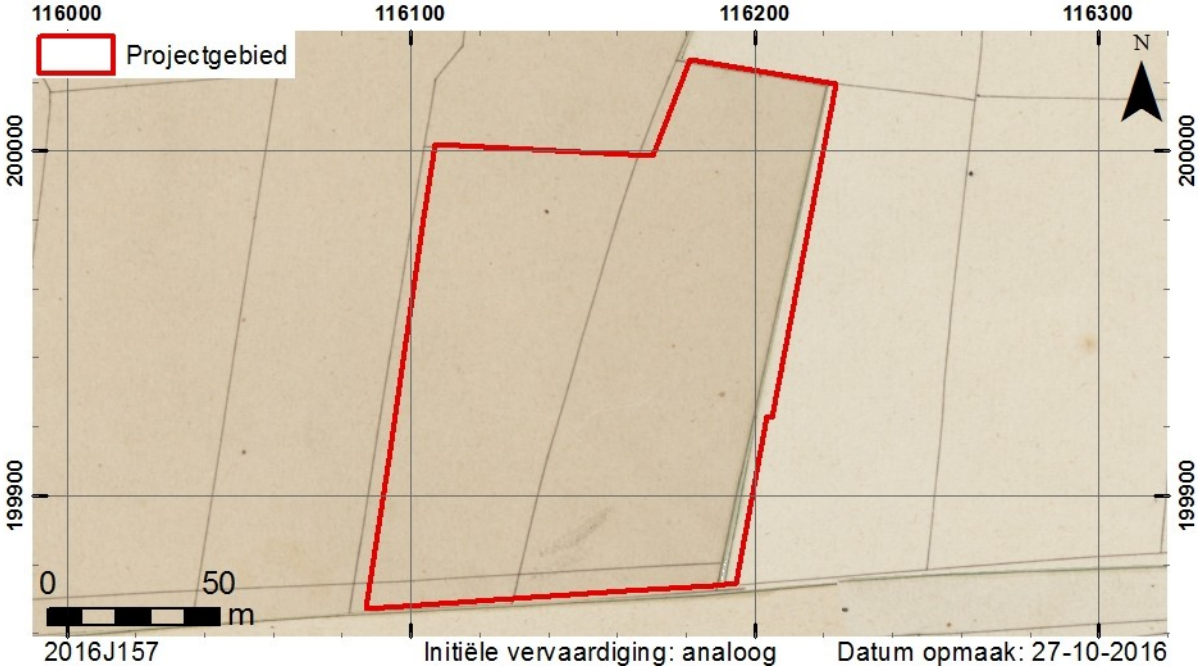

Fig. 27. Situering op de Atlas der Buurtwegen (AGIV WMS).

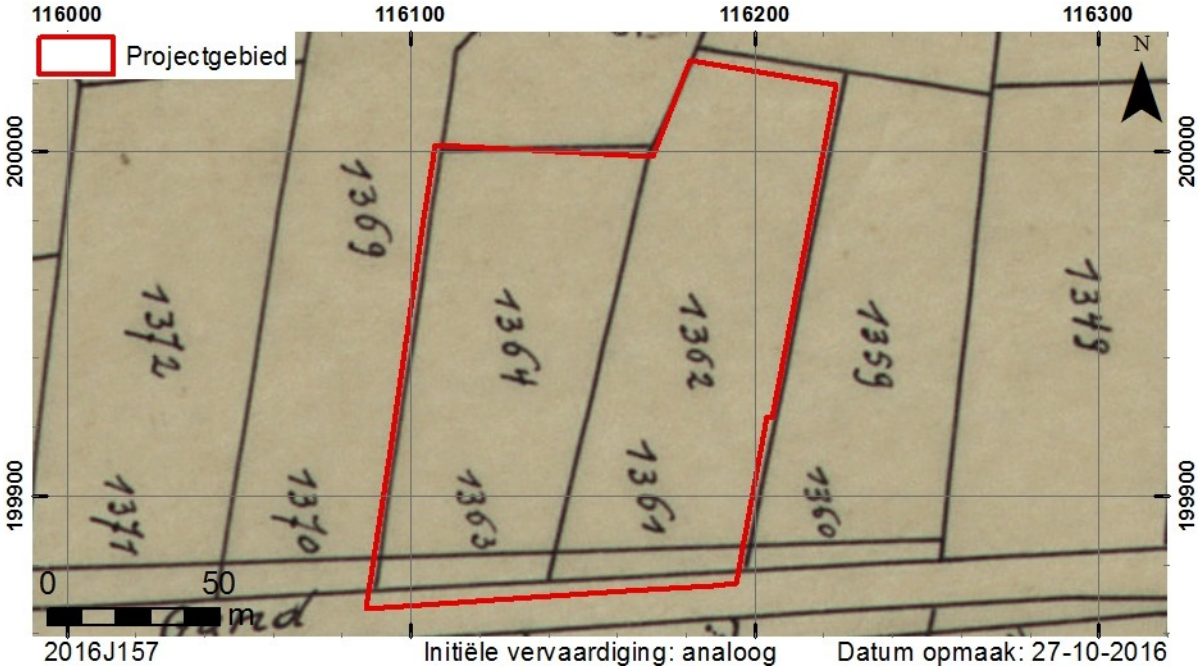

Fig. 28. Situering op de kadasterkaart van Popp (AGIV WMS).

Op de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt het polyvalent centrum aangeduid als een vastgesteld relict (ID: 34229). Het gebouw deed oorspronkelijk dienst als weverij. Voorin staat een kleine villa met Art Deco inslag die de vroegere conciërgewoning van het bedrijf was. De elektriciteitscabine die achteraan aansluit op dit gebouw wordt "anno 1931" vermeld. Het L-vormig eenlaags industrieel gebouw bevat in de zuidoostelijke hoek het oudste onderdeel, daterend uit ± 1931. Dit deel bevat raekemdaken op kruisende vakwerkliggers en met rechts een bewaarde ronde schoorsteen. Volgens plannen van 1946-1947 werden er aanzienlijke uitbreidingswerken uitgevoerd. In noordelijke richting werd een nieuwe weefzaal toegevoegd, in westelijke richting burelen, sociale voorzieningen en magazijnen. Het leegstaande complex werd grotendeels gerenoveerd en aangepast om dienst te doen als polyvalent centrum. Het geheel staat achter een lange lage bakstenen gevel met een opeenvolging van rechthoekige spaarvelden tussen lisenen en met onregelmatige rechthoekige muuropeningen. Aan de huidige hoofdtoegang werd een nieuwe glazen uitbouw toegevoegd.[8]

Alle luchtfoto's van het projectgebied dateren van na de bouw van de weverij. Het is duidelijk te zien dat het gebouw vrijwel niet veranderd is sinds 1952. De omgeving van het projectgebied werd wel enigszins aangepast. Zo kunnen op luchtfoto's uit 1952 en 1971 bomen onderscheiden worden aan de noordzijde. Tegen 1988 zijn deze bomen verdwenen en werd de noordzijde deels verhard (fig. 31). Tegen de periode 2000-2003 werd deze verharding verder uitgebreid (fig. 32). Een luchtfoto uit de periode 2008-2011 toont aan dat de laatste groene zone ten noorden van het gebouw ook opgenomen werd in de verharding (fig. 33).

[8] Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

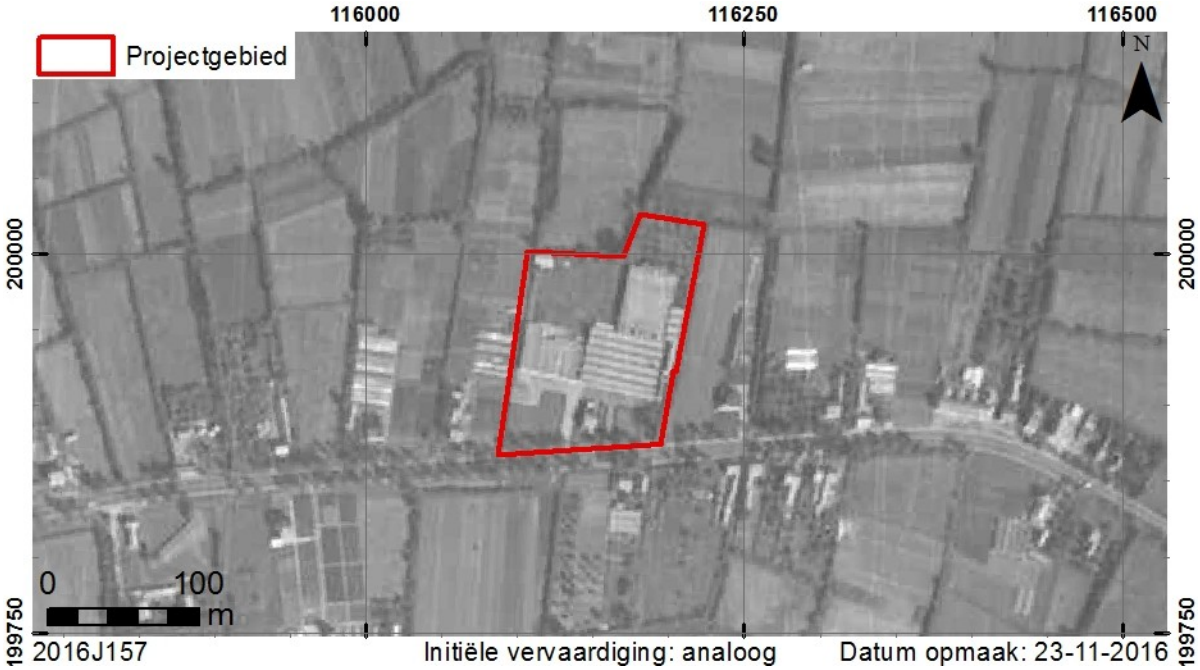

Fig. 29. Situering op een luchtfoto uit 1952 (www.cartesius.be)

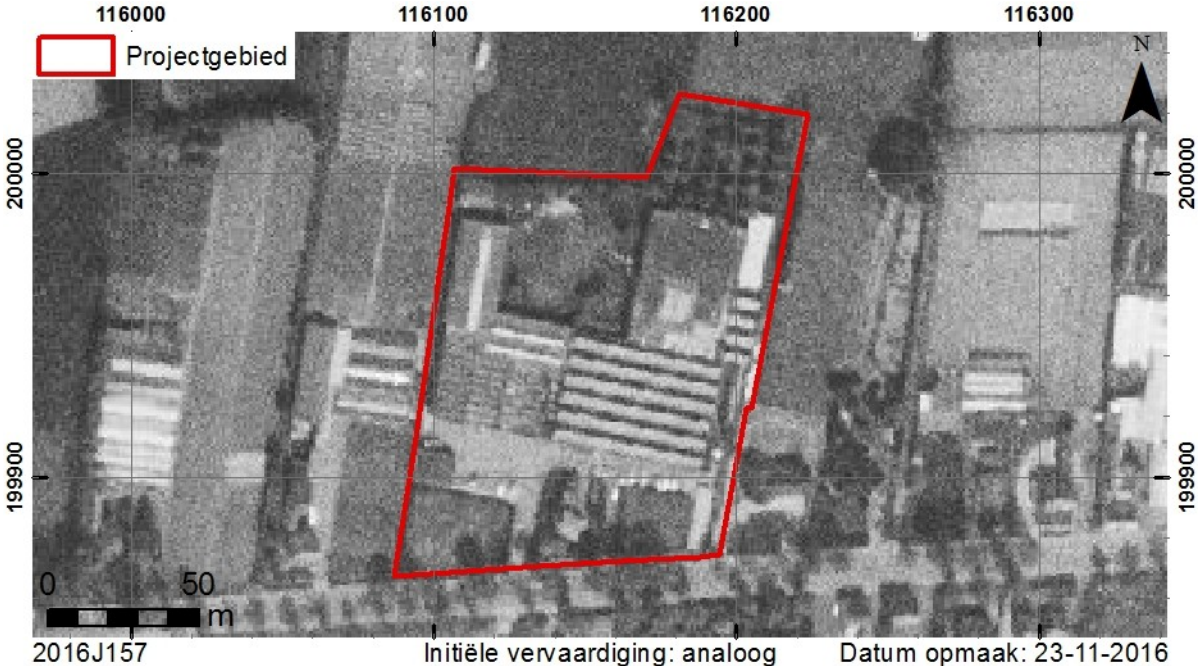

Fig. 30. Situering op een luchtfoto uit 1971 (AGIV WMS).

Fig. 31. Situering op een luchtfoto, genomen op 22 mei 1988 (AGIV WMS).

Fig. 32. Situering op een luchtfoto uit de periode 2000-2003 (AGIV WMS).

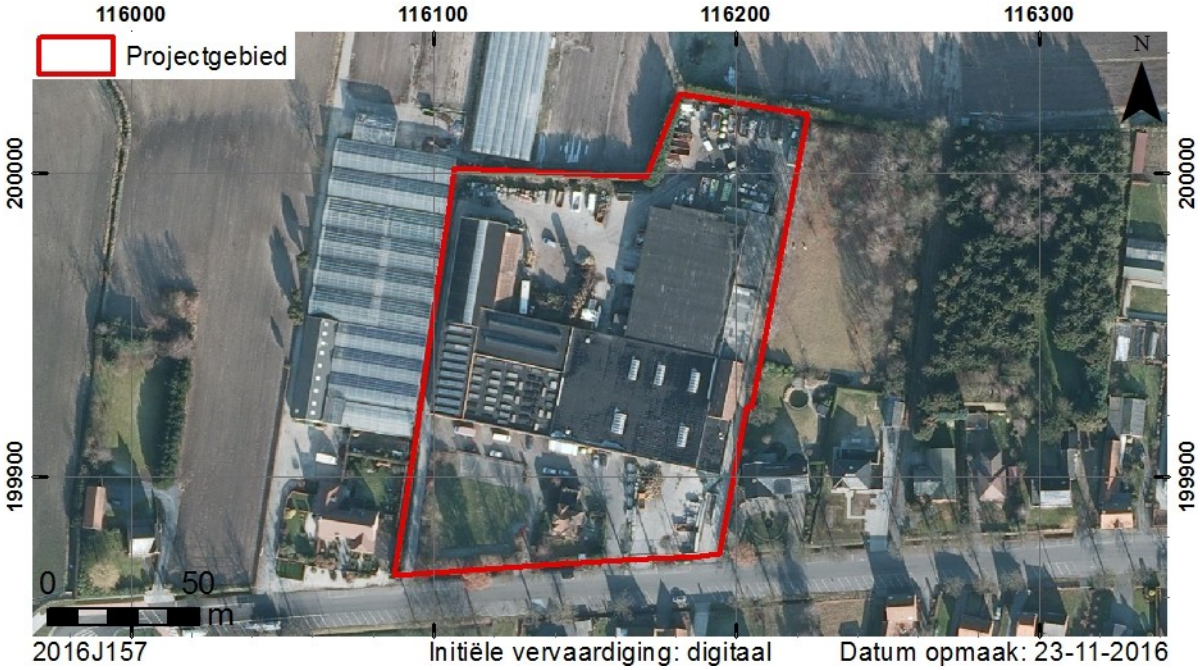

Fig. 33. Situering op een luchtfoto uit de periode 2008-2011 (AGIV WMS).

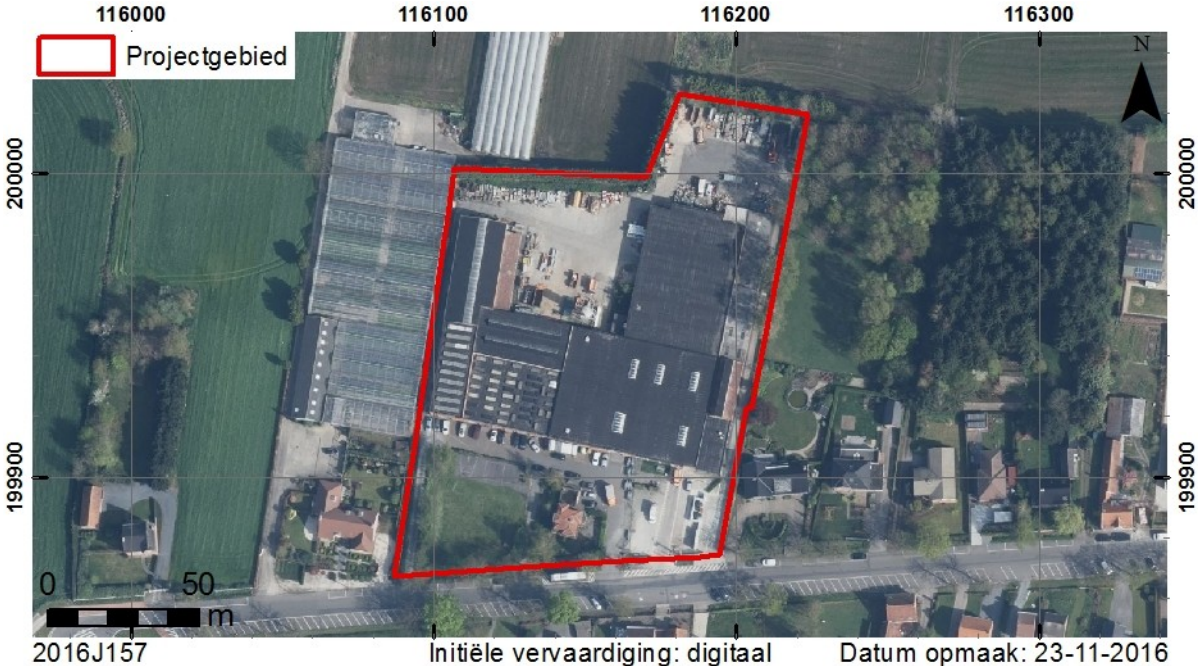

Fig. 34. Situering op een luchtfoto uit 2016 (AGIV WMS).

2.2.3. Archeologisch kader

In de onmiddellijke omgeving van het projectgebied zijn geen archeologische sites vastgesteld. Een prospectie met ingreep in de bodem aan de Lozen Boer leverde geen archeologisch relevante sporen op.

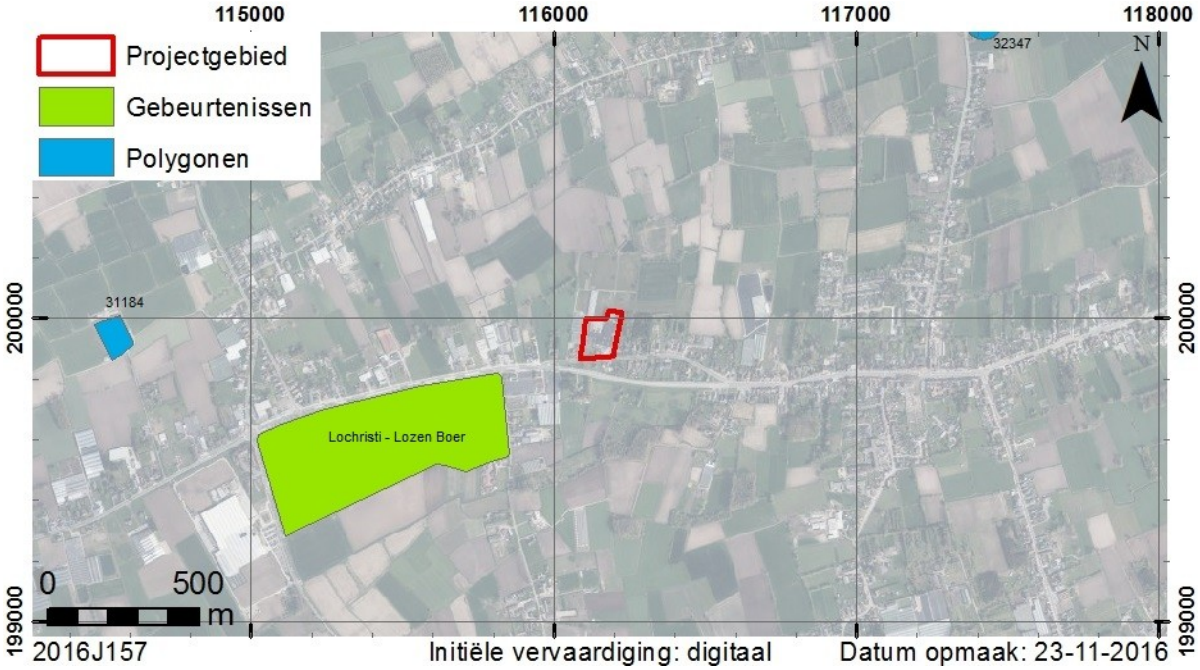

Fig. 35. Situering op de CAI (GDI-Vlaanderen 2016)

In de ruimere omgeving van het projectgebied zijn er twee archeologische sites vastgesteld. Het betreft hier een hoeve uit de 17de eeuw (CAI 31184) en een site met walgracht (CAI 32347).

2.2.4. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Het projectgebied is gelegen op droge tot matig natte zandgronden, in het centrum van Zeveneken (Lochristi). Uit historisch en cartografisch onderzoek blijkt dat er tussen het einde van de 18de eeuw en ±1931 geen grootschalige verstoringen waren. In deze tijd lijkt het projectgebied steeds in gebruik te zijn geweest als landbouwgrond.
Rond 1931 werd de weverij Uyttenhove gebouwd. Rond 1946 werden de gebouwen uitgebreid, dit gebeurde nogmaals in 1966 en 1987. De rest van het projectgebied werd stelselmatig verhard, tot het zijn huidige vorm bereikte in de periode 2008-2011. Hoewel de kans groot is dat grote delen van het projectgebied ernstig verstoord werden door de bouwwerkzaamheden, kan dit niet afdoende aangetoond worden door middel van plannen. Het is dan ook mogelijk dat er nog archeologisch erfgoed aanwezig is binnen het projectgebied.

2.2.5. Synthese

Op basis van historische kaarten kan gesteld worden da het projectgebied zeker onbebouwd was tussen het einde van de 18de en het begin van de 20ste eeuw. Omstreeks 1931 werd weverij Uyttenhove gebouwd. In 1946-1947 werden de bestaande gebouwen verder uitgebreid. Na een periode van leegstand werden de gebouwen omgevormd tot het polyvalente centrum dat tot op heden dienst doet.
De bouwwerken in de 20ste eeuw hebben, samen met de omgevingsaanleg, vermoedelijk een ernstige verstoring van het projectgebied veroorzaakt. Aangezien de mate van verstoring niet

voldoende aangetoond kan worden op basis van plannen, is het niet uit te sluiten dat er nog archeologisch erfgoed aanwezig is.

Voor de bouw van een nieuw sportcomplex zal de bestaande infrastructuur gesloopt worden. Hierbij gaat het om het huidige polyvalent centrum en de woning met aanpalende elektriciteitscabine. De oostelijke zone wordt gebruikt door de technische uitvoerende dienst van Lochristi en zal grotendeels behouden blijven.
Na afbraak van de bestaande bebouwing zal het nieuwe sportcomplex gebouwd worden. De locatie van het sportcentrum stemt grotendeels overeen met de locatie van de bestaande gebouwen. Aan de noordzijde zal de sporthal een deel van de huidige verharde zone innemen.

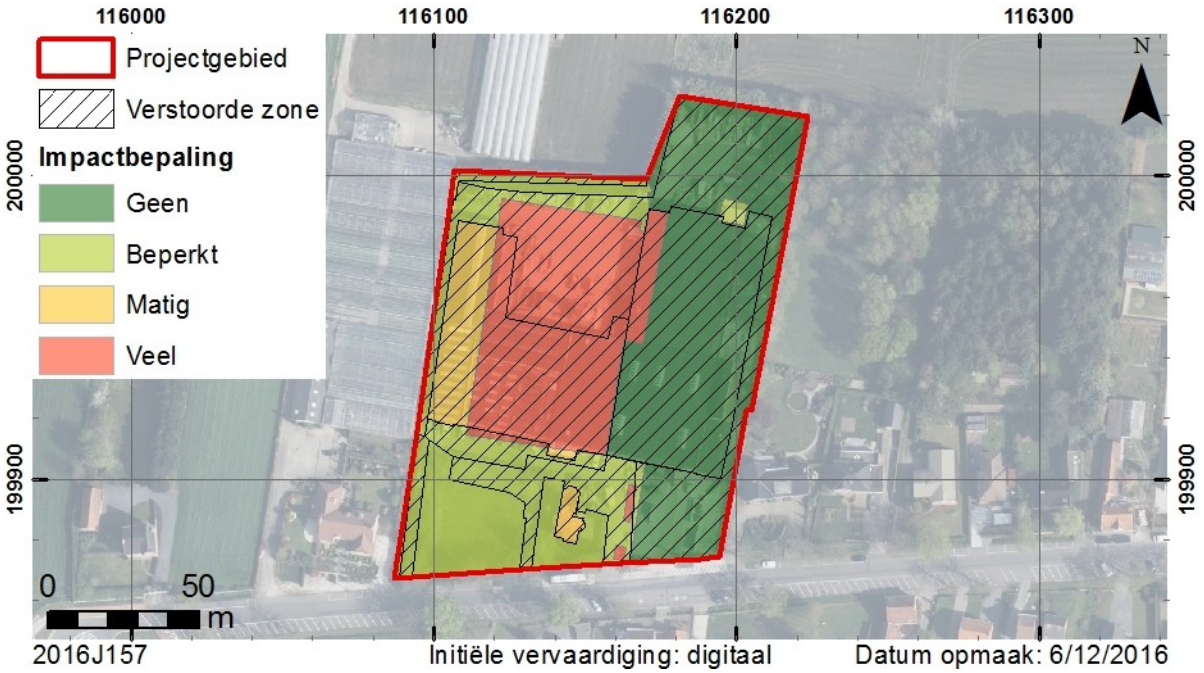

Fig. 36. Synthesekaart.

2.3. SAMENVATTING VOOR GESPECIALISEERD PUBLIEK

Ter hoogte van Zavel te Zeveneken (Lochristi, Oost-Vlaanderen) zal Bulk Architecten de huidige zaal Uyttenhove afbreken om te vervangen door een nieuw sportcomplex. Hiervoor zal een stedenbouwkundige vergunning aangevraagd worden. Om de stedenbouwkundige vergunning te kunnen doorvoeren is een archeologisch bureauonderzoek nodig. In het kader van het bureauonderzoek werd informatie verzameld over de bewoningsgeschiedenis, landschapshistoriek, de topografie, de geologie, het bodem gebruik, de vegetatie, de aanwezige erfgoed waarden en de historisch ingrepen.
De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 15290,82 m², hierbij zal meer dan 1000 m² verstoord worden. Tussen het einde van de 18de eeuw en 1931 was het projectgebied in gebruik als akkerland. Daarna werd weverij Uyttenhove gebouwd en in de loop der jaren uitgebreid. Hoewel de ondergrond hierbij vermoedelijk ernstig werd verstoord, laten de beschikbare plannen niet toe om hier een sluitende uitspraak over te doen. Aangezien de geplande werkzaamheden een ernstige impact op de bodem zullen hebben, dient de mogelijk aanwezigheid van archeologisch erfgoed vastgesteld te worden door middel van een prospectie met ingreep in de bodem. Aangezien de prospectie dient te gebeuren in de zone waar momenteel gebouwen staan, is het niet mogelijk deze reeds voorafgaand aan het bekomen van de stedenbouwkundige vergunning uit te voeren.

2.4. SAMENVATTING VOOR NIET-GESPECIALISEERD PUBLIEK

In het kader van de afbraak van zaal Uyttenhove aan Zavel te Zeveneken, Lochristi, werd een bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij werden de geografisch, historisch en archeologische situatie van het projectgebied geëvalueerd teneinde een inschatting te kunnen maken van het potentieel op de aanwezigheid van archeologisch erfgoed.
De huidige bebouwing heeft de ondergrond vermoedelijk grondig verstoord. Dit kan echter niet voldoende aangetoond worden, waardoor een prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd moet worden. Vanwege de aanwezigheid van gebouwen zal deze prospectie uitgevoerd moeten worden in het uitgestelde traject.

3. BIBLIOGRAFIE

3.1. GERAADPLEEGDE LITERATUUR

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Weverij Uyttenhove, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/34229 (geraadpleegd op 27 oktober 2016).
AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016b: *Zeveneken, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121324 (geraadpleegd op 30 oktober 2016),
DE MOOR G. & VAN DE VELDE D. 1995: *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart: Kaartblad 14: Lokeren*, Gent.
JACOBS P., POLFLIET T., DE CEUKELAIRE M. ET.AL. 2010: *Toelichting bij de geologische kaart van België, Vlaams gewest: kaartblad (15) Antwerpen*, Gent.
VAN RANST E. & SYS C. 2000: *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Gent.

3.2. CARTOGRAFISCHE EN ICONOGRAFISCHE BRONNEN

BENTHUYS PH-J. 1727: *Figurative kaert der prochie van Zeveneecken,*. www.cartesius.be.
GDI-VLAANDEREN 2001: *Vectoriële versie van de Bodemkaart* [shapefile], AGIV, IWT, Laboratorium voor Bodemkunde van de Universiteit Gent (GIS-Vlaanderen).
GDI-VLAANDEREN 2002*: Vectoriële versie van de Tertiaire geologische kaart* [shapefile], MVG-EWBL-ANRE (GIS-Vlaanderen).
GDI-VLAANDEREN 2006: *Digitaal hoogtemodel van Vlaanderen* [shapefile], MOW-Afd WL, VMM-Afd Water en AGIV.
GDI-VLAANDEREN 2015: *Digitale kadastrale percelenplannen (AAPD) – AGIV, toestand 01/01/2015* [shapefile] (gedownload op 03/08/2015).
GDI-VLAANDEREN 2016a: *Centrale Archeologische Inventaris (CAI)* [shapefile]
GDI-VLAANDEREN 2016b: *Inventaris Landschappelijk Erfgoed*.
GDI-VLAANDEREN 2016c: *Inventaris Bouwkundig Erfgoed.*
SN 1952: *1952_B3-LOKEREN_218* (luchtfoto), www.cartesius.be

4. BIJLAGEN

- Lijst van plannen, kaarten en plattegronden
- Privacy-fiche
- Programma van maatregelen